№ 153 | Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem | גראשען 20 פרייז | Lodzer Tageblat

לאָדזער טאַגעבלאַט

רעדאַקציע און אדמיניסטראַציע: פּיעטריקאַווער 16. טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 79, פון אדמיניסטראַציע 67 | מאָנטאג, ד' תמוז תרפ"ז | 4: lipca 1927 r. | צוואַנציגסטער יאהרגאַנג.

8. ציוניסטישער לאנד-צוזאַמענפאָהר.
„עת לבנות" האט א מעהרהייט פון נײַן שטימען.

ווארשא, 3 יולי. (טעלעפאָניש פון אונזער קארעספּאָנדענט) היינט 1 א זייגער בייטאג האט זיך געעפענט דער אַל־געמיינער לאנדעס־צוזאמענפאָהר פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פּױלען.

אייניגע שעה פאר דער ערעפענונג האבען זיך פערזאמעלט אין סעקרעטאַריאַט די דעלעגאַטען פון פערשידענע שטעט און שטעטלעך. קודם כל זענען ערלעדיגט געװארען די פאָרמאַליטעטען, ווי ארויסגעבען לעגיטימאַציעס, רעגיס־טראַציע א.ד.גל. צווישען די אנגעקומענע האבען זיך געפונען צאהלרייכע געסט און פארשטעהער פון דער אנגלאָ־אידישער און אויסלענדישע פּרעסע. אייער די קאָנ־פערענץ האט זיך אנגעהויבען, זענען פארגעקומען בעראַטונגען פון די בעזונ־דערע גרופּירונגען. דאס סעקרעטאַריאַט איז אין פערוואנדעלט געװארען אין א קאָנגרעס־געביידע. עס זענען דא געװע־זענט געװארען פּליעס(?) פון צענטראל־קאָמיטעט, קרן־היסוד און קרן־קימת.

באַלד אין אנהויב פון דער קאָנפערענץ זיינען פארגעקומען אנ'אונאנגענעהמער אינצידענט. אייניגע סטודענטען האבען געוואָרפען אויפלאַגען(?) געגען דעם צוזאַמענפאָהר. באַלד דערויף איז פאר־געקומען א מיטינג פון סטודענטען. דאס פּרעזידיום פון מיטינג האט צוגע־שיקט דעם פּרעזעס לעווינע אנ'ענטשול־דיגונגס־בריף, אין וועלכען עס ווערט ערקלערט, אז דאס איז געווען אנ'אר־בייט פון א הייפעלע אנטי־ציוניסטיש געשטימטע סטודענטען.

לעאן מאָצקין, וועלכער האט געהאלטען קומען און נאמען פון אקציאנס־קאָמי־טעט, איז צוליב זיין קראנקהייט אויף דער קאָנפערענץ נישט געקומען.

צוועלף א זייגער בייטאג זענען פאר־געקומען בעראַטונגען פון עת לבנות, על המשמר און רעוויזיאניסטען. עס זענען רעגיסטרירט געווארען דעלעגאטער 83 פון עת לבנות, 62 פון על המשמר, 12 רעוויזיאניסטען און 1— ירדניה. ביז נעכטען האט זיך אויסגע־וויזען אז על המשמר און רעוויזיאניס־טען וועלען האבען א קליינע(?) מעהרהייט. היינט איז אנגעקומען א גרויסע צאהל דעלעגאטען און עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז

„עת לבנות" האט אַ מעהר־הייט פון 9 שטימען.

עס איז פארגעקומען א געמיינזאמע בעראַטונג פון על המשמר און רעוויזיא־ניסטען וועגען דער טאקטיק אויפ'ן צו־זאמענפאהר.

נאך דעם רעפעראט פון לעאן לעווינע און נאך די בעגריסונגען, וואס דויערט ביז 3 א זייגער נאכמיטאג ווערט ערקלערט א פּויזע, בעת וועלכער עס קו־מען פאר בעראַטונגען פון די פראק־ציעס.

נאך דער הפסקה קומען פאר די ווא־לען מערדיגע(?) בעראַטונגען פון צוזאמענ־פאהר.

נאכמיטאג-זיצונג.

אַלס פּאָרזיצענדער ווערט אויסגעוועהלט ד"ר דאווידזאן.

עס ווערט צוגעטרעטען אויסצוועה־לען א פּאָרזיצענדער. עס ווערען ארויס־געשטעלט פאלגענדע קאנדידאטען: עת לבנות — ד"ר דאווידזאן, על המשמר און רעוויזיאניסטען שטעלען ארויס דעם ד"ר קלומעל. ד"ר דאווידזאן בעקומט 72 שטימען און ד"ר קלומעל — 60 שטימען.

דעפּ. גרינבוים פּיהרט אן מיט דער פּערזאָנלעכער אפּאזיציע.

נאכ'ן איבערנעהמען דעם פארזיץ פון צוזאמענפאהר האלט ד"ר דאווידזאהן א פּריזיער־רעדע. נאך די פערשטארבענע רעדנער און מנהיג אחד העם, שמעריהו לעווין(?) (געשטארבען אין אמעריקא), חרב מזה, שלמה שילער, ד"ר שמחוני, חרב נאר־דאן פון טשימקאָוו(?), הרב משנ. קאַוואלסקי, ישראל זאנגוויל, אסתר רחל קאמינסקא, די מאַמע פון יודישען טעאטער, ארמיס־שיין לאַרעס (געשטארבען אין רוסלאנד)

בעריכט פון צענטראל-קאמיטעט.

גיט אפ מ. י. פריווד.

דער צענטראל־קאמיטעט האט אובער־געגעבען א שווערע ירושה — הויבט אן דעם בעריכט ח' פריווד — ער האט אנ־געטראָפען א כאאס אין דער ארגאניזא־ציע. די צושפּליטערונג האט דעמאראַ־ליזירט די ציוניסטישע רייהען. נאך די גרויסע פּאליטישע נצחונות האבען מיר בעקומען די גרעסטע אנטוישונגען(?). מיר האבען פעראויסגעזעהען דעם גרויסען אומ־גערעכטע־שטראם און פרובירט מעסיגען(?) דעם ניגאנטישען דראנג פון דער עליה. אבער לייגער האט די אומי־גראציע פון מיטעל־קלאס נישט געפּאַסט די געהעריגע פערשטענדניש בייט דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע. מיר, ווידער, האבען אדורכגעלעבט א פינאנציעלען קריזיס. אפילו די אקטיווע ציוניסטען האבען נישט געגעבען קיין געלד. אויך די דעלעגאציעס(?) האבען נישט אויסגע־פּילט זייערע התחייבות'ן לגבי דער אר־גאניזאציע. דער צענטראל־קאמיטעט האט זיך בעמיהט עקזעקוטיווע די עמיגראנטען מיט אינפארמאציע־הילף און געדרוקט א בירא פאר אינפאָרמא־ציעס און רייזעניגע עצות. די עמיגראנ־טען האבען אבער לייידער די דיסציפּלינע אפּגעשאצט(?) און התראות נישט גענומען. און אלט און געפאהרען נישט צוגע־גרייט. א גרויסע צרה איז אויך געוועזן דער פאקט, וואס און ארץ־ישראל פעה־לען בעגעגט(?), וואס זאלען קומען צו הילף דעם מיטעל־קלאס. ער דערמאנט אויך די ערעפנונג פון דער ירושלים'ער אוני־ווערזיטעט. דאן געהט ח' פריווד איבער צו א פּאלעמיק מיט די אפּאזיציאנעלע גרופּירונגען און זאגט, אז „על המשמר" האט מיט א פיין אפּגעשוואכט די אי־ניציאטיוו און פּרעסטיזש פון צענטראל־קאמיטעט און פיל שאדען געבראכט דער ציוניסטישער ארבייט.

ארומרעדענדיג די לאגע פון די פער־שידענע ציוניסטישע קרנות און דעם גע־דאנק פון א קאנטראל־קאמיסיע דער־מאנט ער דאס שאפען פון פּאליטישען ליבער־ראט(?), וואס איז צווישען־גאלי־ען(?) א דאנק דעם צענטראל־קאמיטעט; דרום איבערראט איז אבער נישט גע־לונגען צו פערייניגען די ציוניסטען פון אלע פּוילישע לענדער. ער דערמאנט אויך די שרוט, וואס דער צענטראל־קאמיטעט האט אנגענומען, אז די רעגיאָנען(?) זאלען זיך ארגאניזירען אויף א בעזונדער(?) גרונט.

רעפעראט פון ה' לעווין וועגען דער יונגער־בעוועגונג.

נאך פריווד'ן האלט אלחנן לעווין א רעפעראט וועגען דער יונגער־בעוועגונג, אין וועלכען ער וואַרפט פאר דעם צענ־טראל־קאמיטעט, אז ער האט פערנאַ־לעסיגט די ציוניסטישע ארבייט צווישען דער יוגענד און וועגען אלס געלעגט אויף דער שול־יוגענד, וואס האט געבראכט דערצו, אז און פיל יודישע שולען ווע־רען די יוגנדער ערציהען און אנטי־ציו־ניסטישען גייסט. די ציוניסטישע אר־גאניזאציע דארף זיך דערויפער מעהר בעשעפטיגען מיט די שולען, גרינדען על־טערן(?)־קאמיטעטען און בעזונדערע שע־טען אויפ־ערציען(?) דעם „השומר הלאומי". ער לעגט אויך פאר, אז די קאנפערענץ זאל ארויסגעבען א ספּעציעלע אויפרוף צו דער יוגענד.

נאכדעם, ווי עס ווערט נאך אויסגע־הערט א בעריכט פון ערוואַרד(?) לעווין וועגען „קרן קימת" און פון משה האפ־שטיין וועגען „קרן היסוד", ווערט א זייגער 8.30 ערקלערט א הפסקה.

האלב 10 ענדיגט זיך די הפסקה.

אווענד-זיצונג.

עס קומען פאר די וואהלען צום פּער־מאנענץ־אויסשוס. מצד עת לבנות ווע־רען געוועהלט 8 פּערזאן און מצד על־המשמר און רעוויזיאניסטען 8 פּערזאן.

פון די לאדזשער דעלעגאטען געהען ארײַן אין פּערמאנענץ־אויסשוס: דעפּ. ה"ר ראזענבלאט און לאבוניק יאַעל(?).

דאן הויבט זיך אן די דיסקוסיע.

רעדע פון דעפּ. גרינבוים.

דעפּ. גרינבוים ווערט שטירמיש בעגריסט דורך „על המשמר", רעוויזיאַניס־טען און פּערזאנלעכע נעגער(?). דעפּ. גרינ־בוים פּאלעמיזירט מיט דעם בעריכט־אבגעבער פון צ.ק., ה' פריווד, און אוז זאגער, אז די מיטגלידער פון צענטראל־קאמיטעט זענען נישט מסכים מיט די מיינונגען, וועלכע זענען ארויסגע־זאגט געווארען דורך פריווד'ן. חוץ־דעם(?) פּאלעמיזירט דער רעדנער מיט פריווד'ן בנוגע זיין שטעלונג צו די לינקע גרופּירונגען און דער ציוניסטישער אר־גאניזאציע.

אויף דער אנפראגע פון דעפּ. גרינבוים ענטפערט פּרעזעס לעווינע, אז ח' פריווד האט בעקומען מאַנדאַט פאר'ן בע־ריכט, אבער ער האט נישט בעקומען קיין אנווייזונגען וועגען פּאַלעמיזירען מיט די לינקע גרופּען. מיט זיינע ארויס־געזאגטע מיינונגען זענען נישט אלע מיטגלידער פון צ. ק. מסכים.

דעפּ. גרינבוים זעצט ווייטער פאר זיין רעדע און ערקלערט, אז דאס אומ־גליק ליגט דערין, אז די אנפיהרונג פון דער ציוניסטישער ארגאניזא־ציע האט נישט פערשטאנען בעת דער גרויסער עליה, אז דער יסוד איז דער־פּאר(?) קאפּיטאל. עס האט זיך געשאפען א לאגע, אז דאס קאפּיטאל(?) פלעגט אין בויען הייזער און ... די אינדוסטריע איז געווארען בעשווערט צוליב מאנגעל און קאפּיטאל, ביז עס האט זיך איינגעגעבען אפּגעשטעלט. מען האט די מאסען צו וועניג ערצויגען און חלוציות'ען גייסט. מען האט געדארפט לערנען, אז ציוניזם איז נישט בלויז קיין פראגע פון מסחר און אינדוסטריע. ציוניזם איז א פראגע פון אויפבויען דאס לאַנד. די לייטונג האט זיך בעמיהט, אז אין ארץ־ישראל זאל די אויפבוי־ארבייט געפיהרט ווערען מיט פּריוואט־קאפּיטאל, אין דער צייט, ווען דאס האט געדארפט געשאפען ווערען מיט נאציאנאלען קאפּי־טאל. מען האט גרינגער געשעצט דעם קרן־היסוד און דעם קרן־קימת. איצט זעהען מיר, אז די פערשידענע אונטערנעהמונ־גען און א"י ווענדען זיך נאך שטיצע צום קרן־קימת.

דער רעדנער ווייזט אן, אז דער די־רעקטאר פון דער קאלאניזאציע־באנק האל־פערין האט געהאלטען, אז כדי צו פּער־גרעסער'ן דעם טעמפּ פון דער קאלאני־זאציע און עמיגראציע איז נייטיג צו אינטערעסירען די שטעט און נישט בלויז דאס דארף. איצט האט ער זיין מיינונג געענדערט. דאס, וואס דער צ. ק. האט זיך געהאלטען בייט דער מיינונג, אז דאס פּליען די קאלאניזאציע דארף גע־שעהן מיט פּריוואט־קאפּיטאל, אבער נישט מיט'ן נאציאנאלען קאפּיטאל, איז זיין ערשטער שטערבליכער חטא. דער צווייטער שטערבליכער חטא פון די אינצ־מינג(?) לייטער איז דאס, וואס זיי האבען פערלוירען דעם גלויבען און זיך אליין, זיי האבען פערלוירען דעם בטחון און ציוניזם און און דער ציוניסטישער בא־וועגונג. זיי האבען געהאפט אין איין מענה'ן, אז מחויב די ציוניסטישע רייהען קומען די הילף. דעפּ. גרינ־בוים דערמאנט, אז דער פּרעסטיזש פון די ציוניסטישע פיהרער און פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע איז געפאַ־לען. די ציוניסטישע פיהרער האבען און א געוויסען פּרס, רעוואלוציע(?) זייער מיט געגען און רעדען וועגען רעגולירען די עמיגראציע. דאס פאלען פון פּרעסטיזש האט זיך אנ'בולט'סטען געגעבען צו דערקענען און די אינזעונג(?) שטאטס־ראטס־וואהלען. און דעם שליסען די בלאקען, דער רעדנער פּראטעסטירט געגען דעם, וואס שליסענדיג די בלאקען, פערלופּט(?) מען זיך אויף אזהם, און רופט אויס: נישט קיין פּאַציפיסטען, מיגענע הערען דעם שטאַלט. ... זייער אויך האט געגרינדעט דעם נאציאנאַלען בלאק, האבען מיר, ציוניס־טען, גענומען די היסטאַריע. ... שליסט אויפ בלאקען, און וועלכע די ציוניסטישע פּארטייען ווערען גלייכגילטיג שטעלט מיט א סוחרים־ארגאניזאציע אדער מיט א האנדווערקער־פערבאנד, זיין נישט רעדענדיג וועגען דער „אגודה". עס איז דערגאנגען אזוי ווייט, אז געוויסע פּארטייען — ווי עס איז אמאל געשעהן, ווען פּרילוצקי האט גע־האט א ווירקונג — וואס האבען געהאט א קאנפּליקט איינפלוס אויף דער יודישער גאס, בעמיהען זיך איצט צו בעהערשען דאס יודישע קלייבער־טום(?) און פערנעמען דאס ארט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

דעפּ. גרינבוים ענדיגט:

מענשען, וואס האבען פערלוירען דעם גלויבען אין זיך אליין און אין ציוניזם, מאָרען נישט שטעהן און דער שפּיץ פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און אלס ענטפער אויף דער ווענדונג פון ה' פריווד, אז אויב מען וויל, אז די ציו־ניסטישע ארגאניזאציע זאל האבען א גרויסע ווירקונג אויף די יודישע מאסען, זאל מען שטימען און צ.ק. פאר די ביז־איצטיגע לייטער, רוף איך, אז מיר ווי־לען מאכען, אז די ציוניסטישע ארגאני־זאציע זאל האבען א ווירקונג אויף די יודישע מאסען און דערפאר זאל מען נישט שטימען פאר די ביז־איצטיגע לייטער.

ד"ר הינדעס פערטיידיגט דעם צ.ק. און דעם ביז־איצטיגען פרעזעס ה' לע־ווינע.

נאך דער רעדע פון ד"ר הינדעס ווערט דער ערשטער טאג פון צוזאמענפאהר פערענדיגט.

אויפ'ן צוזאמענפאהר האט זיך גע־בילדעט א גרופּע דעלעגאטען, וואס שטרעבען צו דערפיהרען צו א קאמפּראָמי־סאציע צווישען „על המשמר" און „עת לבנית" און רעוויזיאניסטען. און דער שפּיץ פון דער „פּרידענס־גרופּע" שטעהט דער דעלעגאט פון „ירדניה".

די פיהרער פון „עת לבנות" האבען זיך געוואנדט צו „על המשמר" מיט א פּארשלאג, אז דער צ.ק. זאל בעשטעהן פון 50 פּראצ. מיטגלידער פון עת לבנות און 50 פּראצ. מיטגלידער פון „על המשמר" און רעוויזיאניסטען. די רע־וויזיאניסטען האבען זיך דערפון אפּגע־זאגט.

די היינטיגע זיצונג הויבט זיך אן 9 א זייגער פאַרמיטאג.

ערעפענונגס-זיצונג.

1 א זייגער ווערט דער צוזאמענפאהר געעפענט דורכ'ן פּרעזידענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע לעאן לעווי־נע, וועלכער בעגריסט די אנוועזענדע דעלעגאטען און האלט א ערעפענונגס־רע־פעראט אין העברעאיש וועגען דער לאגע פון ציוניזם אין פּױלען און אין ארץ־ישראל. אין רעפעראט דערמאנט ער, אז ווייס 30 יאהר, ווי דער ציוניזם עקזיס־טירט. אין די לעצטע אוצט זעהר אנ'ערנסטע פאר דער ציוניסטישער בעוועגונג. ער ווייזט אן, אז דער צענטראל־קאמיטעט האט שווערע אויפגאבען, הייפּטזעכליך שווער אין די אויפגאבע ארגאניזירען קיין ארץ־ישראל דעם פּראָדוקטיווע־קאפּיטאל פון די גלות־לענדער. די ענגלישע רעגירונג האט נישט אינ־טערעסירט אויסגעפיהרט אירע פערפליכ־טונגען. דער רעדנער דאנקט, אז דער קריזיס אין ארץ־ישראל וועט אדורכ־געהן. ער

דאַנקט דער פּוילישער רעגירונג

פאר איהר פּאזיטיווער שטעלונג צום אויפבוי פון דער יודישער נאציאנאלער היים, וואס זי, די פּוילישע רעגירונג האט אויסגעדריקט מיט'ן בעשטימ־מען דעם דעפּ. הייזנער אלס קאנסול אין ת"א. כדי צו בעזייטיגען דעם קריזיס דארפען זיך איצט מעהר ווי שטענדיג נאָך דאריבער(?) אין די ציוניסטישע רייען. דאס סיסטעם פון ארבייט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע מוז געענ־דערט ווערען. מיט אלע כחות מוז מען שטיצען די בעוועגונג און דערציהער אין

נויטיג אנ'אינדיווידועלע ארגאניזאציע.

בעגריסונגען.

רעד. העפטמאן לעזט פאר א בעגרי־סונגס־טעלעגראמע פון אלוועלטלעכען ציוניסטישען קאנגרעס, אונטערגע־שריבען פון סעליקום ראזענבלום, א טע־לעגראמע פון נחום סאקאלאוו, און וועל־כער ער בעדויערט, וואס ער קען נישט קומען אויפ'ן צוזאמענפאהר און א דע־פעשע פון ד"ר אבראמאוויטש, פארטרעטער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין דער טשעכאָ־סלאָוואקיי. ד"ר שווארצ־באַרד פון קראקא בעגריסט דעם צוזא־מענפאהר אין נאמען פון דער ציוניסטי־שער ארגאניזאציע אין מערב־גאליציען. אין דער בעגריסונג דערמאנט ער אויך, אז די ציוניסטישע ארגאניזאציע מוז זיין איינהייטליך און עס מוז הערשען מעהר קאָלעגיאַליטעט, ווי ביז איצט. די אידעאישע צו־ריסענקייט בריינגט ארגא־ניזאציאנעלע צוריסענקייט. עס ווערען נאך געלעזען בעגריסונגען פון די ציו־ניסטישע ארגאניזאציעס און מזרח־גא־ליציען און אין טשעכאָ־סלאָוואקיען.

ד' לעווין לעווינע לעגט פאר צו שיקען

אַ בעגריסונגס־טעלעגראמע צום מלוכה־פּרעזידענט.

און וועלכער עס זאל און נאמען פון ציו־ניסטישען צוזאמענפאהר בעגריסט ווע־רען דער ראש פון דער מלוכה. דער פארשלאג ווערט אנגענומען מיט אפּלא־דיסמענטען.

№ 95 קופאן
אויף אומזיסטע יורידישע עצות.
דער בעזיצער פון'ם דאָזיגען קופאן קען בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי־קאנסול פון אונזער רעדאקציע.
גילטיג היינט, מאנטאג, ד. 4. יולי פון 8—9 אוו.

Dr. med. Braun
ספּעציאַל־ארצט פאר הויט־און וועגערישע קראנקהייטען און מענער שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ־ליכט (האר־אויספאל)
23 פּאָלודניאָוואַ 23
טעל. 40-26.
נעהמט אן פון 9—11 און פון 5—8 [illegible]

אונזערע פריינד
פרל. אלא בריל
און ה' העניק בלאנקעט
צו זייער חתונה, וועלכע איז געכטען פארגעקומען, ווינשען פיל גליק און צופרידענהייט
פאלא און לוי הילער.

Gimnazjum Męskie
z prawami Gimnazjów Państwowych
L. Szakina w Łodzi, Piotrkowska 18
די קאנצעלאריע פון גימנאזיום איז אפען יעדען דינסטאג און דאנערשטאג פון 11 ביז 1.

Dr .med. P. LANGBARD
Zawadzka 10, Telef. 6-30
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַל־ארצט פאר הויט און וועגעריש־קראנקהייטען.
נעהמט אן פון 8 ביז 1 און פון 5 ביז 8.
2680

Dr. Różaner
ספּעציאַליסט פאר הויט־וועגערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע.
היילונג מיט קווארץ־שטראהלען און דיאטערמיע
Dzielna 9 (Narutowicza)
טעל. 28-98.
פון 8—10, 5—8. פרויען 3—4.
אב'עקסטרא ווארטע־זאל פאר פרויען.

Dr Prybulski
זאַוואַדזקאַ 1 — טעלעפאן 25-38
וועגערישע האר און הויט־קראנקהייטען, מענער־שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ־ליכט (האר־אויספאל) און רענטגען־שטראהלען.
נעמט אן פון 9—1 דאמען אוו. און 4—8; פון 4—5.

Dr. med. Ludwik Rapeport
P. Narutowicza 25 (דזיעלנא) Tel. 44-10
ספּעציאליסט פאר נירען־, בלאז־ און האַרן־קראנקהייטען.

Dr. med. Feldman
פרויען־ארצט און אקושער
נעמט אן פון 6½—3½
Cegielniana 46, tel. 32-88.

קאפיטאן בוירד פליהט צום צפון-פאל

פאריז, 3 יולי (פאט) בוירד האט אין דער נאהענטסטער צוקונפט בדעה אונטערצונעמען א לופט-פליה-רייזע צום צפון-פאל. אין דער עקספעדיציע נעמט אנטייל צוויי אערעפלאנען, פון וועלכע דער ערשטער איז א גרויסער מיט דריי מאטארען. די עקספעדיציע וועט פליהען אין דער ריכטונג פון ניי-זעעלאנד צום צפון-פאל.

הײנט ווערט געוועהלט א שטאט-פרעזידענט פון ווארשא.

ווארשא, 3 יולי (טעלעפאניש). הײנט קומט פאר א זיצונג פון ווארשע-ווער שטאט-ראט, אויף וועלכער עס וועט אויסגעוועהלט ווערען א שטאט-פרעזידענט.

שרעקליכער טויט פון קאמוניסטען אין כינא.

פעקין, 3 יולי (א. ה.) די רעפרעסיעס פון גענעראל טשאנג-קאי-שעק גע-גען די קאמוניסטען קומען ווייטער פאר. לעצטענס זענען אין דער שטאט נאן-פא געקעפט געווארען 6 קאמוניסטישע אגיטאטארען. פאר'ן טויט זענען זיי שרעקליך געפייניגט געווארען.

אמוניציע-אויפרייס מיט מענשליכע קרבנות.

נאנקין, 3 יולי (פאט) נעכטען נאכמיטאג בעת'ן אויסלאדענען מאטעריאל פון די באהן-לאגערן איז פארגעקומען אן אויפרייס. איבער הונדערט כינעזער האבען געליטען פון אויפרייס. א גרויסע צאהל שיפען זענען דערטרונקען געווארען.
דער אויפרייס איז געשעהן צוליב די היצען.

ארעסטירט צוויי פוילישע לופט-פליהער אין מינסק.

מאסקווא, 3 יולי (א. ה.) פון מינסק טיילט מען מיט, אז אויפ'ן דאר-טיגען פליה-פלאץ נעבען דער שטאט זענען ארעסטירט געווארען צוויי פוילישע לופט-פליהער, וואס זענען אנשטאט קיין ווילנא, געפלויגען קיין מינסק. ביידע פליהער זענען דורך די באלשעוויקעס ארעסטירט געווארען.

א פאלאק פער'משפט צום טויט אין מינסק.

מאסקווא, 3 יולי (א.ה.) פון מינסק טיילט מען מיט, אז דארט איז פער-ענדיגט געווארען דער פראצעס פון עטליכע פאלאקען, וואס זענען אנגעקלאגט גע-ווארען אין שפיאנאזש לטובת פוילען. דער בעשולדיגטער סאוויצקי איז פער'משפט געווארען צום טויט. צוויי אנדערע זענען בעפרייט געווארען. די איבעריגע האבען בעקומען צו לאנג-טערמיניגע טורמע.

וועלכע פראווינציעלע סוחרים האבען אפגעשטעלט די צאהלונגען?

דער פערבאנד פון די גרויס-אינדוס-טריעלער אין ביאליסטאק האט נעכטען צוגעשיקט צום לאדזשער פערבאנד פון טעקסטיל-אינדוסטריע א קאמוניקאט אז די פאלגענדע פירמע האבען אפגעשטעלט זייערע צאהלונגען:
1) אברהם ראטשיצקי, ביאליסטאק. 2) א. בלאנדאווסקי און דימבעצקי, ווארשא 3) פרץ יאלעס הרובישאוו, 4) איצעק יעקב בראווערמאן, הרובישאוו, 5) נח אלשעצקי קאוועל.

די רעפארם פון אומזאץ-שטייער.

ווארשא, 3 יולי (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין די לעצטע טעג איז דאס פינאנץ-מיניסטעריום צוגעטרעטען צו דער ארבייט צו ענדערן דאס געזעץ וועגען אומזאץ-שטייער. א גרויסע ווירקונג אויפ'ן בעשלוס צו ענדערן דעם שטייער האט געהאט די מיינונג פון פראפ. קעמערער. עס איז נאך דערוויילע נישט בעוואוסט, ווי אזוי די רעפארם וועט אויסזעהן. עס זענען אבער שוין בעקאנט די הויפט-ליניעס. די האנדעלס-פאטענטען וועלען צעטיילט ווערען אויף 8 קאטעגאריעס. די קלאסיפיקאציע וועט זיין אזוי, אז צווישען דער ערשטער און צווייטער קאטע-גאריע וועט זיין א גרעסערער אונטערשיד ווי צווישען דער 6. און 7. קאטעגאריע און צווישען דער 7. און 8. קאטעגאריע.

מען רעכענט, אז די קלענערע אונטערנעהמונגען, וואס בעשעפטיגען נישט קיין פערסאנאל, וועלען אינגאנצען בעפרייט ווערען. מען פלאנט צוצורעכענען די קליינע אונטערנעהמונגען צו די פאטענטען דעם שטייער, כדי צו בעפרייען די אמטען פון צופיל ארבייט.

וועגען די שאצונגס-קאמיסיעס אין די נייע 12 פינאנץ-אמטען.

(:) נעכטען האבען מאנכע לאדזשער צייטונגען געבראכט א „גענויע ליסטע" פון די מיטגלידער אין די שאצונגס-קאמיסיעס פאר הכנסה-שטייער אין די נייע 12 פינאנץ-אמטען. צוליב דעם גע-פינען מיר פאר נויטיג אויפמערקזאם צו מאכען אונזערע לעזער, אז די דאזיגע ליסטעס זענען נישט די ענדגילטיגע. דארט זענען נאר אנגעגעבען געווארען די מיטגלידער, וועלכע זענען בעשטימט געווארען דורך'ן לאדזשער שטאט-ראט. צו דער ליסטע קומען אבער נאך צו די גלייכע צאהל מיטגלידער, וועלכע ווערען נאמינירט דורך דעם לאדזשער פינאנץ-אמט פון צווישען די קאנדידאטען, וואס עס גיט אויף יעדער אורזשאנד בעזונ-דער.

די דאזיגע פולע ליסטע וועט בעקאנט ווערען אין עטליכע טעג ארום און דאן וועט מען ערשט קענען האבען דעם ריכ-טיגען איבערבליק איבער דעם בעשטאנד פון די נייע שאצונגס-קאמיסיעס.

זוהן פון א בעקאנטען לאדזשער דאקטאר דערטרונקען געווארען.

פון דרוסקעניק ווערט געמעלדעט: פרייטאג איז געקומען זיך באדען אין ניעמען דער זוהן פון בעקאנטען לאדזשער דאקטאר מאגילניצקי וואס געפינט זיך דא אויף קורעציע מיט דער גאנצער פאמיליע.

דער 16 יעהריגער יונגער-מאן האט מעדענדיג זיך אבגעטראגען אויף א גאנץ טיף ארט און איז דער-טרונקען געווארען. אלע בעמיהונגען איהם צו ראטעווען זענען געווען אהן ערפאלג, מען האט איהם ארויסגעצויגען פון וואסער שוין א טויטען.

די ידיעה, וואס איז דא נעכטען דערהאלטען געווארען, האט אין לאדז, וואו ד"ר מאגילניצקי איז זעהר פאפו-לער, געמאכט א שווערען איינדרוק.

בוי-ארבייטער פאדערן א לוין-העכע-רונג פון 50 פראצענט.

נעכטען האבען די בוי-ארבייטער אפגעהאלטען א מיטינג, אויף וועלכען עס איז אנגענומען געווארען א רעזא-לוציע ארויסצושטעלען א הוספה-פאדע-רונג פון 50 פראצ. אין געגענפאל צו ערקלערען א שטרייק.

עס איז בעשלאסען געווארען שטרענג אפצוהיטען די 8-שטונדיגע ארבייטס-צייט.

פון ספארט-לעבען.

די נעכטיגע פוסבאל-מעטשען פאר דער מייסטער-שאפט פון דער פוילישער עקסטרא-ליגע.

„ל.ק.ס." — „לעגיא" (ווארשא) 1:3 (0:2)

נישט קוקענדיג אויף דעם רעגען, וועלכער האט נעכטען כמעט א גאנצען טאג געגאסען, נאר ריכטענדיג זיך לויט די פערפליכטענדיגע געזעצען פאר מייס-טערשאפטס-פוסבאל-מעטשען, האט דער „ל.ק.ס." אויף זיין אייגענעם פלאץ, בײ דער אלעיא אוניא, געשפילט זיין לעצ-טען מעטש פון דער ערשטער רונדע, מיט דער ווארשאווער „לעגיא", פער-גרעסערנדיג זיינע פונקטען מיט נאך ווייטערע 2 פונקטען, ביז אויף 16.

דאס שפיל, וואס איז פון אנהויב אן געפיהרט געווארען זעהר שארף דורך ביידע קעמפענדע צדדים, מוז אבער נאך 5 מינוט איבערגעריסען ווערען צוליב דעם שטארקען רעגען.

נאכדעם ווי דער רעגען הערט אביסעל אויף, ווערט דאס שפיל ווייטער געפיהרט און עס געלונגט דעם „ל. ק. ס." דורך לאנגע בײ א הינטער דעם טויער פער-מישונג אין דער 10. מינוט צו שיסען דאס ערשטע טויער. אין דער 15 מינוט פון מילער'ס אנ'אפגעגעבענעם באלעם שיסט דורקא דאס 2 טויער.

אין דער 40. מינוט דיקטירט דער ריכטער א פריישטויס פאר „לעגיא", וועלכען עס שיסט איהר בעסטער שיסער לאנקא, נאר ער טרעפט דעם טויערמאן מילא גלייך אין די הענד. ביז צום האלב-צייט פערבלייבט דאס שפיל 2:0 פאר „ל.ק.ס.".

נאכ'ן זייטען-וועקסעל שפילט „לעגיא" אין עטוואס א איבערגעשטעלטען צוזאמ-מענשטעל, שפילט זעהר שארף אנגרייפענד, און עס געלונגט אויך לאנקא אין דער 56. מינוט צו שיסען דאס איינציגע עהרען-טויער.

אין דער 78 מינוט געלונגט עס דעם „ל.ק.ס." דורך פעיא צו פערגרעסערן איהר זיג מיט א 3. טויער.

נישט קוקענדיג אויף אלע אנשטרענ-גונגען פון „לעגיא" וועלכע האט געשפילט זעהר אמביציעז און האט נישט פערדינט אויף אזא מפלה, זי האט דאסמאל גע-שפילט אהן איהרע פערטיידיגער טערלעצקי און נאוואקאווסקי, וועלכעס האט מיטגעהאלפען צו איהר מפלה, פייפט דער ריכטער קארנגאלד פון קראקא אז דאס שפיל 3:1 לטובת „ל.ק.ס."

פובליקום בערך 4000 מאן.

קראקא. (טעלעפאניש)
„יוטשענקא" — פאגאן (לעמבערג) 3:2 (0:2)

טורון. (טעלעפאניש)
„ט.ק.ס." — „י.פ.צ." (קאטאוויץ) 3:1 (0:1)

לעמבערג. (טעלעפאניש).
„חשמונאי" — „ווארטא" (פויזע) 5:7 (1:4)

אויפפאדערונג.

דערמיט פאדער איך אויף צום לעצטען מאל דעם שוחט יעקב ריבאק, פראנציסקאנער 19, צו רעגולירען דאס דירה-געלד פאר 1½ יאהר 1800 זלאטים ביז מיטוואך ד. 6 יולי, אין געגענפאל וועל איך זיין גע-צוואונגען אויסצופיהרען די עקסמיסיע.

רויזע באכשטיין (הויז-בעזיצערין).

די כוליגאנישע אנפאלען אויף יודען אין לעמבערג.

מענשען, וועלכע האבען בייגעוואוינט די דעמאנסטראציעס, שילדערן די סצענעס, ווי אזוי די כוליגאנעס האבען געשלאגען און צעבלוטיגט יודישע דורכגעהער.

לעמבערג, 1. יולי.

דאס יודישע לעמבערג שטעהט זינט אנהויב טאג אונטער'ן צייכען פון אנטי-סעמיטישען סטודענטען-אונרוהען, וואס האבען זיך אנגעהויבען פאריגען דינס-טאג אווענד און גערויערען ביז הײנט.

די כוליגאנישע אנפאלען אויף די יו-דישע אקאדעמיקער זענען אייגענטליך א המשך פון די אנפאלען, וואס זענען אין משך פון די לעצטע צוויי וואכען אויס-געפיהרט געווארען מער א מאל פון די ענדעקישע סטודענטען אויף יודישע קא-פע-הייזער, שהלען און יודישע דורכגע-הער אויף די לעמבערגער גאסען.

די לעצטע אנפאלען האבען אבער אנ-גענומען ערנסטע און ברייטערע פארמען און האבען, ווי עס ווייזט אויס, א שטי-קעל פאליטישען הינטערגרונד. ווי מען אינפארמירט, ווילען זיך די ענדעקעס נאך זייערע לעצטע מפלות פריבען זייע-רע כחות און הויבען נאטירליך אן מיט זייער אלטען כלי זין — ווי שלאגען יו-דען.

כדי געוואהר צו ווערען אבער א רייה פון אונזערע נאך נישט בעקאנטע פרטים די סבות פון די דאזיגע כוליגאנישע אנ-פאלען האט זיך אונזער מיטארבייטער געווענדעט צום סעקרעטאר פון דעם ציוניסטיש-אקאדעמישען פעראיין „אמו-נה", ה' דר. ר. מאהן, וועלכער האט גע-געבען א רייה אינטערעסאנטע אינפאר-מאציעס:

דייטשע „בורשענשאפט" און ענדעקישע קארפאראנטען.

ווער זענען אייגענטליך די פוילישע קארפאראנטען?

די פוילישע קארפאראנטען — ער-קלערט ד"ר מאהן — דאס זענען ענדעקי-שע אקאדעמיקער, וואס האבען אין די לעצטע יאהרען געשאפען פעראיינען אין פוילען. די דאזיגע פעראיינען זענען גע-שאפען געווארען לויט'ן מוסטער פון די אמאליגע דייטשע „בורשענשאפט" פער-באנדען, וועלכע פוילישע ענדעקעס און פייזער קאנט האבען בשעתו אויסגע-לאכט און בעקעמפט.

איצט, ווען די ענדעקעס האבען בע-שאפען די פוילישע קארפאראנטען-פער-איינע, האבען זיי פון די דייטשע „בור-שענשאפטען" איבערגענומען אלע זייערע אויסערליכע און אינערע מנהגים. זייע-רע אויסערע אבצייכענען זענען: פאסען, צו טראגען אויף דער ברוסט, און שפיל-קעס. די פוילישע אוניווערסיטעטען האבען לעגאליזירט די דאזיגע אפצייכענעס. די אינערליכע מנהגים, וואס די קארפא-ראנטען האבען גענומען פון די דייטשע קאלעגען, זענען: דער כוליגא-ניזם.

די יודישע אקאדעמיקער-פעראיינע.

עס זענען אויך אין לעמבערג פערהאן יודישע קארפאראנטען. דאס זענען פער-איינען, וואס זענען געשאפען געווארען לויט'ן מוסטער פון די ווינער ציוניסטי-שע אקאדעמישע פעראיינען, וועלכע עקזיסטירען שוין זייט 30 יאהר.

די לעמבערגער יודישע קארפאראנטען האבען אויך איבערגענומען געוויסע אוי-סערע אבצייכענען פון זייערע ווינער חברים. דאס זענען די שפילקעס און ברוסט-באנדען. כדאי איז צו בעמערקען, אז די פוילישע אוניווערסיטעטען האל-טען אונז ביים לעגאליזירען די אבציי-כענס פון די יודישע אקאדעמיקער.

שמעקט דאס אבער נישט די ענדעקי-שע קארפאראנטען. זיי ווילען נישט, אז זייערע יודישע קאלעגען זאלען טראגען אזעלכע אבצייכענעס, ווי די פוילישע קארפאראנטען.

לויט מיין מיינונג — ערקלערט ווייטער דר מאהן — האט דער האזיגער קאמף בלויז א פראוואקאטארישען כא-ראקטער. דער בעסטער בעווייז איז, וואס די אומרוהען רופען ארויס נאר א קליינער טייל פון די רעאקציאנערע ענ-דעקישע סטודענטען. אבער לאמיר לעי-גאלאניש איבערגעבען דעם פערלויף פון די דאזיגע אנטיסעמיטישע סטודענטען-אומרוהען.

דער ערשטער צוזאמענשטויס.

זינט צוויי דריי וואכען פאשוועט א טייל פון די רעאקציאנערע ענדעקישע סטודענטען אין לעמבערג. זיי פאלען אן אויף פערשידענע גאסען יודישע דורכ-געהער און שלאגען ביז בלוט; די חברה האקט שויבען אין יודישע קאפע-הייזער און זענען אפילו מיט עטליכע טעג צוריק בעפאלען די שהול אויף שוואנא גאס און האבען דארט אויסגעהאקט די שויבען.

דינסטאג אווענד איז אין א לאקאל פון דעם ציוניסטישען אקאדעמיקער-פעראיין „אמונה" אויף קאששטשושקע גאס פאר-געקומען א מיטגלידער-פערזאמלונג. דער-פון האבען זיך דערוואוסט די ענדעקי-שע „קארפאראנטען". א גרופע ענדעקי-שע סטודענטען האט זיך אוועקגעלאזט צום לאקאל פון דער „אמונה", זיך ארײנ-געריסען אין זיצונגס-זאל און געפא-דערט פון די יודישע אקאדעמיקער, אז זיי זאלען נישט טראגען קיין אבצייכענעס ווי די פוילישע קארפאראנטען.

די יודישע אקאדעמיקער האבען די כו-ליגאנעס ארויסגעווארפען פון לאקאל. דאס האט די חברה גענומען „חולין". אויף פערשידענע לעמבערגער גאסען האבען די ענדעקישע סטודענטען, צו וועלכע עס האבען זיך צוגעשלאסען פינסטערע און פערדעכטיגע פערשוינען, אנגעהויבען בע-פאלען יודישע סטודענטען און סתם דורכגעהער און זיי געשלאגען.

די יודישע סטודענטען זענען דארום ארויס אויף דער גאס און זיך געווער-פען אויף די כוליגאנעס. אויף מאריאצקי פלאץ איז ענטשטאנען א געשלעג צווי-שען די יודישע אקאדעמיקער און די כוליגאנעס.

יודישע בעלי-עגלות קומען צו הילף די איבער-פאלענע יודישע אקאדעמיקער.

אין שטאט האט זיך בליץ-שנעל פער-שפרייט די ידיעה וועגען די אנטיסעמי-טישע סטודענטען-דעמאנסטראציעס. עס האט ארויסגערופען א פאניק. מען האט אנגעהויבען צו פערמאכען די געשעפטען, צו אנטלויפען אין אלע זייטען.

דערפון זענען געוואהר געווארען די יודישע בעלי עגלות פון רעיטענא- און לעניאנגען-גאס. א גרויסע גרופע בעלי עגלות האבען זיך גלאז געווען צוזאמען מיט זייערע דראזשקעס אויפ'ן מאריאצ-קי-פלאץ, געווארפען זיך אויף די כולי-גאנעס און זיי גוט אנגעבראכען די ביי-נער.

דערנאך איז אויך אנגעקומען א גרע-סערע אפטיילונג פאליציי, וועלכע האט פונאנדערגעטריבען די צוויי פיינדליכע מחנות. מיט שווערער מיה איז שפעט בײנאכט צוזאמענגערען געווארען די באנדע ענדעקישע סטודענטען.

מען האט געמיינט, אז עס וועט שוין זיין שטיל, אבער די ענדעקישע קארפאר-ראנטען האבען זיך נאכנישט בערוהיגט. מיטוואך, ארום 12 א זייגער מיטאגצייט האבען זיי זיך פערזאמעלט בײ דער אוניווערסיטעט. דארט האבען זיי געבילדעט א דעמאנסטראציע-צוג און האבען זיך אוועקגעלאזט אויף די גאסען.

דער בלוטיגער אנפאל אויף יודישע סטודענטען.

אויף פערשידענע גאסען זענען די כוליגאנעס בעפאלען יודישע סטודענטען און האבען בײ זיי אפגעריסען די קאר-פאראציע-אפצייכנונגען. אויסערדעם זע-נען זיי אויף אקאדעמיצקא גאס בעפא-לען יודישע דורכגעהער און זיך אויף זיי געווארפען מיט מעסערס.

אויף אקאדעמיצקא גאס האבען זיי אויך שווער פערוואונדעט דעם יודישען אקאדעמיקער שמעון העללער.

באלד איז אנגעקומען די פאליציי, וועלכע האט אבער כמעט פאסיוו זיך פערהאלטען צו די ענדעקעס, נאר ווען די אנגרייפער האבען אנגעהויבען אננע-מען ערנסטע פארמען, האט די פאליציי אינטערווענירט.

כאראקטעריסטיש איז, וואס געוויסע פאליציאנטען האבען לעגיטימירט און געמאכט פראטאקאלען געגען פערשידע-נע יודישע סטודענטען און בײ דעם מעד-ציניש-סטודענט אקערמאן אפילו ארעס-טירט גענומען אנ'אפצייכען...

כוליגאנעס אין יודישען קווארטאל:

ארום 10 א זייגער בײנאכט האבען זיך די כוליגאנעס אוועקגעלאזט אין יו-דישען פערטעל. אויף דארט זענען זיי בעפאלען יודישע סטודענטען. עס איז ווי-דער געקומען צו א געשלעג, בעת וועל-כען עס זענען פערוואונדעט געווארען די צוויי יודישע סטודענטען ארנאלד ווייגשטיין פון יאראסלאוו און ז. ראמער, ווי אויך 2 פוילישע קארפאראנטען: יאצעק קשיוואלסקי און קאזשימיעזש ראבערטשאווסקי. אלע פערוואונדעטע האט מען אפגעפיהרט אויף דער רע-טונגס-סטאציע.

פון יודישען קווארטאל האט זיך די חברה, בעוואפענט מיט פאלקעס, שטיי-נער און רעוואלווערען, געלאזט צום קאפע-הויז „ווארשאווא". אויפ'ן וועג האבען זיי מיט שטיינער בעווארפען די יודישע רעסטאראציע פון פליסער.

ווען די כוליגאנעס האט זיך דערנעהנט צום קאפע-הויז „ווארשאווא", איז אויסגעבראכען א פאניק צווישען די געסט. מען האט גלייך ארויסגעלאזט די שאלוזיען. די מוזיק האט אויפגעהערט צו שפילען. מען האט פערמאכט אלע טירען.

די פאליציי האט אבער נים צוגעלאזט צו אנ'אנפאל אויפ'ן קאפע-הויז און האט צוטריבען די חברה. ארום האלבער נאכט איז צוריקגעשטעלט געווארען די ארדנונג אין שטאט.

וואס זאגט דער פערטרעטער פון לעמבערגער פאליציי-קאמאנדאנט?

אין צוזאמענהאנג מיט די סטודענ-טען-אונרוהען זענען מיטוואך און דאנ-נערשטאג אפגעהאלטען געווארען א רייה קאנפערענצען אין פרעזידיום פון דער פאליציי-דירעקציע און אין דער וואיע-וואדזטווא, אין וועלכע עס האבען זיך בעטייליגט וואיעוואדע גראבאווסקי, פאלי-ציי-דירעקטאר ריינלענדער, און פער-טרעטונג פון פאליציי-קאמענדאנט, דער איבער-אינספעקטאר בארנאר, אויבער-קאמיסאר פאראלעוויטש און קאמיסאר קאלצאנאוויטש. אויף די דאזיגע קאנפע-רענצען זאל מען האבען בעטראכט די פראגע, ווי אזוי אפצוהיטען, אז עס זאל-לען נישט פארקומען קיין ווייטערדיגע כוליגאנישע אנפאלען.

אויף די איהם געשטעלטע פראגען האט אויבער-אינספעקטאר בארנאר אונז ערקלערט פאלגענדעס:

— די פאליציי, אלס אויפזיכט-ארגאן פון דער פאליציי-דירעקציע, האט בעקומען די נויטיגע אינסטרוקציעס, כדי צו פערהיטען, אז עס זאלען זיך נישט מעהר איבער'חזר'ן די כוליגאנישע דע-מאנסטראציעס. וואס די פאליציי האט געקאנט, האט זי ביז איצט געטאן, כדי אפצושטעלען די סקאנדאלען און אר-דינערע איבערפאלען פון ביידע (?) זייטען.

מיר האבען ארעסטירט עטליכע פון די פוילישע קארפאראנטען און צוויי יו-דען (?) מען האט געגען זיי געמאכט פראטאקאלען און דאן זיי בעפרייט. גע-גען די שולדיגע ווערט פערפיהרט א פראצעס.

אנטיסעמיטישע סטודענטען גרייטען זיך צו נייע דעמאנסטראציעס.

פון בעגלויבטע קוועלען ווערען מיר געוואהר, אז די פוילישע קארפאראנטען האבען אפגעהאלטען א פערזאמלונג, אויף וועלכער עס איז בעשלאסען גע-ווארען איינצוארדנען נייע דעמאנסטרא-ציעס, וועלכע האבען זיך פרייטאג פאקטיש ווידערהאלט. (ה. מ.)

לאדזער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר געהמט-אן פון 6 ביז 7 אין אוונט. נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16

טעלעפאנען: פון רעדאקציע 57, אדמיניסטראציע 47.

מען מוז זיך ערנסט נעהמען באקעמפען דעם פרויען-האנדעל.

יענע וואך איז אין לאנדאן פארגעקומען א קאנפערענץ, א טרויריגע קאנפערענץ. צרות האבען זי גערופען. נויט, עלענד און דחקות האבען זי צוזאמענגערופען.

די צווייטע אינטערנאציאנאלע יודישע קאנפערענץ, צו בעקעמפען דעם פרויען-האנדעל אין לאנדאן האט אויפגעמישט א פינסטערן קאפיטעל פון אונזער טרויעריגער געגענווארט. א קאפיטעל, וואס מוז ארויסרופען ביי יעדען פון אונז יודען א דערביטערונג. די קאנפערענץ האט אויפגעדעקט די טיפע וואונד אויפ'ן אונגעהיילטען יודישען פאלקס-ארגאניזם און דערוועקט א געפיהל פון פיין און עקעל.

די לאנדאנער קאנפערענץ האט געוויזען דעם מיאוסען פרצוף פון יענע פינסטערע ברואים, וואס האנדלען מיט די קערפערס און נשמות פון יודישע טעכטער, ווי מיט בהמות, בעשעפענישען, וועלכע בעלייריגען אלץ, וואס איז אונז טייער און הייליג, וואס זענען מחלל דעם נאמען יוד און מענש; אונמענשען ערגער פון בלוט-דורשטיגע ווילדע חיות, וואס רופען ארויס דעם גרעסטען עקעל, ווען מען רעדט וועגען זיי.

פון דעם בעריכט, וואס איז אויף דער אינטערנאציאנאלער יודישער קאנפערענץ צו בעקעמפען דעם פרויען-האנדעל אפגעגעבען געווארען, איז צו זעהן, אז דאס רוב קרבנות פון שענדליכען פרויען-האנדעל שטאמט פון מזרח-איירעפא, בפרט פון פוילען און גאליציען.

אזוי איז, למשל, אנגעוויזען געווארען, אז אויף 1672 פערפיהרטע יודישע פרויען, מעדלעך אין מזרח-איירעפא, זענען אין די לעצטע פינף יאהר פערקויפט געווארען 921 פרויען פון פוילען. נאטירליך איז דאס נאך נישט די גאנצע צאהל. פון פיל הונדערטער פרויען, וואס זענען געפאלען אלס קרבנות פון פרויען-הענדלער פאר די לעצטע יאהרען, ווייסט דער בעריכט נישט צו דערצעהלען, ווייל די יודישע ארגאניזאציעס צו בעקעמפען דעם פרויען-האנדעל האבען נישט געהאט די מעגליכקייט דאס פעסטצושטעלען.

דער דאזיגער פאקט בעווייזט אבער ווידער, אז די יודישע פרוי אין פוילען איז מעהר אויסגעלאסען, ווי אין אנדערע לענדער אויף דער גאנצער וועלט. מערקווערדיג, אויף דער דאזיגער קאנפערענץ איז קלאר בעוויזען געווארען, אז די יודישע פרוי אין פוילען, ווי בכלל דאס גאנצע פוילישע יודענטום, שטעהט אין פרט פון „טהרת המשפחה" בלי ספק נישט אויף קיין נידריגערער מדרגה, ווי די יודישע בעפעלקערונג אין אנדערע לענדער אויף דער וועלט.

וואו-זשע ליגט די סבה פון דעם דאזיגען אומגליק, וואס גראד אין פוילען איז די צאהל קרבנות פון פרויען-האנדעל גרעסער, ווי אומעטום?

עס איז אנ'אלט-בעקאנטע זאך, אז פון די עקאנאמישע פערהעלטנישען פון דער מלוכה, הענגט אפ די ענטוויקלונג און וואוקס פון דער פראסטיטוציע אין יעדען לאנד. נויט איז די מאמע פון אויסגעלאסענקייט.

די ווירטשאפטליכע לאגע פון דער פוילישער מלוכה איז זעהר א שלעכטע, די יודישע בעפעלקערונג פון פוילען לעבט איבער זעהר שווערע צייטען, עס איז דערום לייכט ביי א זעלכע קאטאסטראפאלע פינאנציעלע פערהעלטנישען צו געווינען די פרוי פאר פראסטיטוציע, בפרט, ווען מען פערווארפט אויף איהר א נעץ, ווי דאס טוען די כל-ערליי מינים פרויען-הענדלער.

דא האבען די דאזיגע מיא־יקלס געפונען דעם בעסטען באדען פאר זייער בכוריות'דיגען האנדעל מיט שוצלאזע יודישע פרויען און מעדלעך.

עס איז כדאי צו דערמאנען אן יענעם פאקט, ווען דער גענעראל-סעקרעטאר פון דער אינטערנאציאנאלער יודישער ארגאניזאציע צו בעקעמפען דעם פרויען-האנדעל, ד"ר קאהען האט אויף א שיף ענטדעקט א קאוונער יודישע באנדע פרויען-הענדלער, וואס האט פון לעמבערג אליין געפיהרט קיין ארגענטינא 5 יודישע מעדלעך, געקאפטע אין קייטען.

היינט'זשע די פיל יודישע מעדלעך, איבער וועלכע מיר לייענען יעדען מאנטאג און דאנערשטאג אין די צייטונגען, אז זיי זענען פערפיהרט און פערקויפט געווארען פון פרויען-הענדלער?

אויסערדעם דארף נאך אויפמערקזאם געמאכט ווערען, אז אין די לעצטע 2 יאהר האט די צאהל פראסטיטואירטע יודישע פרויען זיך מורא'דיג פערגרעסערט. און, ווי די סטאטיסטיק האט בעוויזען, זענען דאס קרבנות פון דלות, אין וועלכען די יודישע בעפעלקערונג בעפינט זיך איצט.

א שרעקליכע סכנה פון פיזישער און מאראלישער דעגענעראציע דראהט איצט א סך יודישע קהלות, אויב מען וועט תיכף נישט ערנסט זיך נעהמען צום קאמף מיט דעם פרויען-מסחר אומעטום און אין אלע לענדער און צו העלפען, ווען שוין נישט ארויסראטעווען די פראסטיטוטיס, וואס איז נישט מעגליך, לכל הפחות זי אפצושיצען צווישען די יודישע צרויען.

מ. ארנשטיין.

פאר'ן ציוניסטישען קאנגרעס.

פאריז. (ספ. צום „ל. ט."). היינטיגע וואך וועלען זיך אנהויבען אין לאנדאן די בעראטונגען פון דער עקזעקוטיווע פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. עס וועלען בעהאנדעלט ווערען וויכטיגע פראגען, וואס זענען פערבונדען מיט דעם אויפטרעטען פון דער המזרחי־ווערקער אויף דעם באזעלער קאנגרעס. עס ווערען אויסגעארבעט פראקטישע פארשלאגען און פראיעקטען, וועלכע דער קאנגרעס וועט האבען צו ענטשיידען.

עס איז איצט קלאר געווארען, אז בשעת איז באזעל וועט זיך פערזאמלען דער קאנגרעס וועט פון דער אמעריקאנישער פאלעסטינא-עקזעקוטיווע נאך נישט אנקומען קיין שום בעריכט. דאס הייסט, אז דער ענין „יודישע אגענטור" וועט פאקטיש בלייבען הענגען אין דער לופטען.

אלע יודען
ערלעדיגען זייערע רעכטס-קאנסולטאציען-ארבייטען אינם לאנגיעהריגען קאמפעטענטען-ביורא
זינגער, זאכאדניא 36
פראגע, פארטער.

דורכפאל פון „הכח" אין קאנאדא.

אויפרעגענדע סקאנדאל-סצענעס אויפ'ן שפיל-פלאץ.

מאנטרעאל. (ספ. צום „ל. ט.") דער וויענער „הכח", וועלכער גאסטירט איצט אויף א טורנע דורך אמעריקא, האט דא געשפילט מיט א שאמפיאנער-שער אויסגעוועהלטער מאנשאפט און האט פערשפילט מיט 4:1. די שאמפיאנער זענען געווען די שטארקסטע געגנער, מיט וועלכע דער „הכח" האט זיך בע-געגנט אויף זיין טורנע. אנ'ערך 14 טויזענד צושויער האבען בייגעוואוינט דעם מעטש.

קורץ פאר'ן ענדיגען דעם מעטש איז פארגעקומען א טומעל און א געשלעג. מאנדלער פון דער „הכח"-מאנשאפט זאל האבען א שטויס געטאן איינעם פון די געגנערישע שפילער מיט'ן פוס, אזוי אז יענער איז אנידערגעפאלען אויף דער ערד. די אנדערע שפילער האבען זיך ארויפגעווארפען אויף מאנדלער. ס'איז אויסגעבראכען א סקאנדאל און א ווילדע שלעגעריי. טויזענדער צושויער האבען זיך א לאז געטאן פון זייערע ערטער אויפ'ן שפיל-פלאץ. מאנדלער און גרינוואלד זענען שווער פערוואונדעט געווארען, גרינוואלד'ן האט מען צובראכען א האנד. מען האט זיי געמוזט אוועקפיהרען פון פלאץ.

א יונגער קריסט פערפיהרט א 15-יעהריג יודיש מעדעל.

לובלין — אין דארף מאידאן-סלאמאשטשנא, קראסנאסטאווער פאוויאט וואוינט די פאמיליע האניג, וועמענס וואויל-פערמעגען איז א 15-יעהריג טאכ-טערל גיטעל — א מעדעל מיט אלע איינענשאפטען, וועלכע די ראמאנען-שרייבער שילדערען: הויך, שלאנק, שווארצע האר, לעבעדיג און פרעהליך און שמ'ט אלס די ערשטע שעהנהייט פון דארף.

פערשטעהט זיך, אז דאס דארפישע יונגווארג האט אויף איהר געווארפען אנ'אויג און אלע האבען געפרובט זייער מזל ביי דער שעהנער גיטעל. איינעם פון זיי א געוויסען יאשעק פאסאק (28 י', א.) איז געלונגען אנצוקניפען נעהנטערע קאנטאקט מיט דער יונגער גיטעל, וועמענס אויסערליכער אויסזעהן מאכט אנ'איינדרוק, ווי מען וואלט פאר זיך געהאט א 25-יעהריגע גוט-ענטוויקעלטע פרויליין.

צווישען יאשעק'ן און גיטלען זענען די בעציהונגען געווארען אלץ אינטימער. אין שטוב איז מען געווארען אויפמערק-זאם אויף גיטעל'ס חבר'שאפט מיט יאשעק'ן, אבער גיטעל האט דאס גע-לייקענט און כסדר בערוהיגט איהרע עלטערן.

פאריגען מאנטאג איז גיטעל ארויס פון שטוב און מעהר האט מען זי שוין נישט געזעהן. גלייכצייטיג איז אויך יאשעק פערשוואונדען פון דארף.

די פערצווייפעלטע יודישע עלטערן האבען זיך געלאזט זוכען זייער טאכטער קיין לובלין. אבער אהן ערפאלג.

די גוטע און שלעכטע זייטען פון'ם נייעם אינדוסטריע-געזעץ.

פון ג. ארון, א. צימערמאן.

דאס ארטיקעל 198 פון געזעץ האט א גרויסע בעדייטונג פאר'ן האנדווערקער דא ווערט פעסטגעשטעלט דער פרינציפ, אז די ערווארבענע רעכט פאר ארבייט בלייבען אונבעריהרט און זענען נישט אבהענגיג פון די קוואליפיקאציעס פון האנדווערקער. די קאמונאלע מאכט אין לאדז וועט אבער מוזען בעשטעטיגען, אז דער האנדווערקער האט זיך שוין ער-ווארבען דאס רעכט צו פיהרען א זעלבסט-שטענדיגע ארבייט דורך דעם, וואס ער האט, איידער דאס אינדוסטריע-געזעץ איז ארייין אין קראפט, געפיהרט א זעלבסטשטענדיגען ווערקשטעל און האט אויס-געקויפט א פאטענט פאר'ן 1927 יאהר. דורך דער קלאוזולע פון פארציילען א פאטענט פאר'ן יאהר 1927 דראהט א גע-פאהר די קליינע האנדווערקער, וועלכע ארבייטענדיג אליין, האבען נישט אויס-געקויפט קיין פאטענט.

אויף א קאנפערענץ פון די האנדווער-קער-פערשטעהער מיט'ן פערשטעהער פון דער אינדוסטריע-אפטיילונג ביי דער וואיעוואדזשאפט, האט דער שרייבער פון די שורות אויפמערקזאם געמאכט, אז דאס אינדוסטריע-געזעץ האט אלס ציל, גע-זונד-צו-מאכען דעם פראפעסיאנעלען מצב פון האנדווערקער און קען זיך נישט רע-כענען מיט דעם פיסקאלען פרינציפ פון אויסקויפען פאטענטען; אז גרויסע מא-סען יודישע האנדווערקער וואלטען אזוי ארום בעזייטיגט געווארען פון זעלבסט-שטענדיגער ארבייט, דערפאר בלויז, ווייל זיי האבען נישט קיין פאטענטען, און דאס וואלט נישט נאר אונטערגעגראבען די עקזיסטענץ פון ברייטע שיכטען פראָ-דוקטיווע האנדווערקער-ווערקשטעלען, נאר וואלט אויך געווען געגען דעם הויפט-פרינציפ פון געזעץ, אז דאס ער-ווארבענע [רעכט צו] ארבייט קען נישט אפגענומען ווערען.

מיר האבען בעקומען א פערזיכערונג, אז די אדמיניסטראטיווע מאכט פון דער צווייטער אינסטאנץ וועט אויפמערקזאם מאכען אין מיניסטעריום, אז די אויספיה-רונגס-כללים זאלען זיך רעכענען מיט דעם ארויסגעזאגטען וואונש פון די האנד-ווערקער-פערשטעהער. —

* * *

ביים ארויסגעבען בעשטעטיגונגען, אז דער האנדווערקער האט געפיהרט א זעלבסטשטענדיגען ווערקשטעל איידער דאס געזעץ איז אריינגעטרעטען אין קראפט, וועט דער מאגיסטראט, אלס אינדוסטריע-מאכט פון דער ערשטער אינס-טאנץ פאר לאדז, מוזען אדורכפיהרען א קאנטראל, אדער דורך דער פאליציי, אדער דורך ספעציעלע קאנטראלערען, וועלכע וועלען זיך רעכענען מיט עדות, ווי צ. ב. מיט דעם ווירט, אדער סטרוזש. אזוי ארום וועט די עקזיסטענץ פון א האנדווערקער-ווערקשטעל זיין אפהענגיג פונ'ם חסד פון א נידריגען אדמיניסטרא-טיווען פונקציאנער, אדער גאר פונ'ם ווירט, צי פונ'ם סטרוזש...

די בעציהונגען פון ווירט צום לאקא-טאר געבען לוידער נישט קיין גאראנ-טיע, אז די בעשטעטיגונג וועט אויספאל-לען גינסטיג. מיר האבען דערום אויפ-מערקזאם געמאכט, אז ביים ארויסגעבען בעשטעטיגונגען זאל זיך דער מאגיסטראט רעכענען מיט די „זאשווידעטשעניעס" פון האנדווערקער-צענטראלעס, אז דער בע-טרעפענדער האנדווערקער האט געפיהרט א זעלבסטשטענדיגען ווערקשטעל פאר'ן אריינטרעטען אין קראפט פונ'ם אינדוס-טריע געזעץ. — נור די האנדווערקער-צענטראלעס, וועלכע געניסען פון צוטרוי-ען פון דער מאכט און פון ברייטע שיכ-טען פון האנדווערקער-מאסען, זענען בע-רופען ארויסצוגעבען רעקאמענדאציעס, וועלכע זאלען דעצידירען וועגען דער עגזיסטענץ פון די האנדווערקער-ווערק-שטעלען. —

די האנדווערקער-מאסען דארפען אר-גאניזירט קומען, אז דער ארויסגעזאגטער פרינציפ זאל אדורכגעפיהרט ווערען און די אויספיהרונגס-כללים, וועלכע דארפען ערשט ארויסגעגעבען ווערען.

———

דאס אינדוסטריע געזעץ פיהרט אדורך דעם פרינציפ פון פרייע האנדווערקער-קארפאראציעס אזוי גערופענע צעכען. דער דאזיגער פרינציפ שאפט אפ די אל-טע אינסטיטוציע פון צעכען און שטעלט אוועק די מאדערנע קארפאראטיווע אינ'ם צענטער פון די געגענזייטיגע בעציהונ-גען צווישען האנדווערקער און ארבייי-טער.

לויט'ן ארטיקעל 70 פונ'ם געזעץ, האבען די קארפאראציעס דעם ציל: 1) אויפצוהייבען די פראפעסיאנעלע און איי-ניגקייט צווישען זייערע מיטגלידער 2) זארגען פאר די גוטע בעציהונגען צווי-שען ארבייטס-געבער און ארבייטס-נע-מער, (3 זארגען פאר א גוטער אויסביל-דונג פון לערן-יונגלעך.

דאס געזעץ בעשטימט אין ארטיקעל 160, אז זעלבסטשטענדיגע האנדווערקער מעגען זיך פאראייניגען אין פרייע צעכען אויפ'ן גרונד פון א סטאטוט, וואס דארף ווערען בעשטעטיגט דורך דער וואיעוואד-זשאפט. —

וועגען די אויפגאבען פון די צעכען האב איך שוין געשריבען. דא מוז איך נאר צוגעבען, אז דער גאנצער פונ'ם פריי-ען צעך איז א זעהר ארגינעלע, דען דאס געזעץ זעהט פאר די מיטארבייט אין צע-כען פון האנדווערקער-געזעלען, וועלכע בילדען ביים צעך א „חידוש'אל טשלאד-ניקוב", — די געזעלען זענען פערטרע-טען אין צעך לויט דער פראפארציע פון איין געזעלען אויף 5 מייסטערס און נעמען אנטייל אין דער ארבייט פון צעך. —

פראקטיש גענומען איז זעהר צוויי-פעלהאפט, צי די ארבייטער און ספע-ציעל יודישע ארבייטער. וועלען געניי-גט זיין מיטצוארבייטען מיט די מייסטער אין „בורזשואזע" אינסטיטוציעס, זייענדיג שטענדיג אין דער מינדערהייט, אויסער אין די שידס-געריכטען, וועלכע זענען די צענטראל-אינסטיטוציעס ביי די צע-כען.

די שידס-געריכטען בעשטעהען פון א מייסטער, איין געזעלען און א טוטער-אר-בייטער, די געריכטען ענטשיידען אין אלע אנגעלעגענהייטען, אין וועלכע עס ענטשטעהען קאנפליקטען צווישען מייס-טער און ארבייטער, מיט'ן בעדינג, אז ביידע געבען איבער זייער קאנפליקט דעם געריכט.

אויפ'ן גרונד פון אנ'אורטייל פון שידס-געריכט ביים צעך, ווען דאס מלו-כה געריכט ארויסגעבען א פסק-דין פונקט אזוי ווי ביי אנ'אורטייל פון א שידס-געריכט מיט א „קאמפראמיסארסקען זאפי-סיס", דער אורטייל ווערט, אלזא, אונטער-לעגען דער עקזעקוציע.

די שידס-געריכטען ביי די צעכען קענען ביי א געהעריגער ארגאניזאציע אין ערנסטער בעציהונג ווערען א וויכטי-גער פאקטאר ביים רעגולירען די קאנ-פליקטען צווישען מייסטער און ארביי-טער. איינס מוז אונטערגעשטראכען ווער-רען, אז דער מיטעלאלטערליכער צעך איז אפגעשטארבען אויף אייביג אלס אינסטיטוציע, וועלכע איז נישט צוגע-פאסט צו דער מאדערנער עקאנאמיק.

די עגזאמינאציאנס-קאמי-סיעס וועלען פונקציאנירען ביי דער האנדווערקער-קאמער, וועגען וועלכער מיר וועט נאך [אויסקומען צו שרייבען].

די פוילישע האנדווערקער וועלען מוי-זען נישט נאר איבעראנדערשען זייערע צעך-סטאטוטען, נאר אויך צופאסען זיך מיט זייער פסיכיק צום נייעם געזעץ, צו דעם פרינציפ, אז די ארבייט מוז זיין פריי פאר יעדען בירגער.

פעסטונג מצפה, זייט 4000 יאהר פערשיט, אויסגעגראבען.

אינטערעסאנטער בעריכט וועגען די מערקווירדיגקייטען, וואס מען האט דארט געפונען.

ווינע. (ספעצ. צום „לאדזשער טאגע-בלאט") פראף. ד"ר גראנט, דער פיהרער פון דער אמעריקאנער ארכעאלאגישער עקספעדיציע, וועלכע מאכט גרויסע אויסגראבונגען אין ארץ-ישראל, איז די טעג אנגעקומען קיין ווין. געקומען האט ער דא געהאלטען א אינטערעסאנטען פארטראג איבער די רעזולטאטען פון די אויסגראבונגען. העכסט אינטערעס-סאנט איז געווען זיין בעריכט וועגען דער אויסגראבונג פון דער אלטער שטאט מצפה, וועלכע ווערט דערמאנט אין דער בובעל אלס איינע פון די עלטעסטע פעסטונגען אין לאנד כנען. די שטאט בעשטעהט איינענטליך פון פיר שטעט, וועלכע ליגען איינע איבער דער אנדערע, ווי די עטאזשען פון א הויז. דאס נעמט זיך דערפון, וואס די שטאט איז פערשידענע צייטען צושטערט גע-ווארען דורך מלחמות, שרפות און ערד-ציטערנישען און איז אלע מאל אויפגע-בויט געווארען אויף די אלטע חורבות. דער אונטערשטער טייל, אלזא די שטאט מצפה אין איהר ערשטער און עלטעסטער געשטאלט, איז שוין אלט אנ'ערך 4000 יאהר. דער אויבערשטער טייל איז שוין אויך קנאפע פופציג הונ-דערט יאהר כסדר פערשאטען אונטער אש און ערד.

די שטאט געפינט זיך אויף א מרחק פון אנ'ערך 10 קילאמעטער אויף צפון זייט פון ירושלים.

בעת דער אויסגראבונג האט מען אין אלע „פיר שטעט" געפונען חורבות פון תבואה-שפייכלער, פון וואסער-באסיינען, טעמפלען, א שטיק פון אנ'אל-טער פעסטונגס-מויער, א חוץ דעם רעשטלעך פון הויז-געראטשאפטען, גע-שטעלען, קעלערס, דער עיקר אבער צו-בראכענע כלים און געשיר פון ליים און גלאז, שמוק, פערל, א גאנצע אנצאהל מינג פון אנ'אנטייק און פון א חיינקע-לער און שליסליך מטבעות און שערב-לעך מיט אלט-העברעאישע אויפשריפ-טען.

דער גרעסטער טייל פון די געפונענע זאכען בלייבט אין די ארץ-ישראל'דיגע מוזעאומס, די איבריגע וועלען פערטיילט ווערען צווישען די מוזעאומס אין אנ-דערע לענדער.

דער „ליטעראַרישער לאקארנא"

פון לעא סעניג.

מען האט אנגערופען דעם פ.ע.נ. אינ-טערנאציאנאל (די פעראייניגונג פון שריפטשטעלער, דיכטער און דראמאטור-גען פון אלע שפראכען און לענדער) „דער ליטעראַרישער לאקארנא".

מיר דאכט זיך, אז צו דער צונאמען „דער ליטעראַרישער לאקארנא", איז ווי צוגעפאסט צו דעם „פ.ע.נ."-אינטערנאצי-אנאל: דער נאמען כאראקטעריזירט אין איין ווארט אי זיינע מעלות, אי זיינע חסרונות. דורך דער פריינדשאפט און נאהנטער בעקאנטשאפט פון די שריפט-שטעלער אין אלע שפראכען שטרעבט די „פ.ע.נ."-בעוועגונג צו פעראייניגען אויף אלע פעלקער און נאציאנען.

דאס איז, אזוי צו זאגען, דער אידע-אל פון דעם „פ.ע.נ."-אינטערנאציאנאל, אהוץ זיינע ריין-פראפעסיאנעלע און ריין קינסטלערישע צילען. אזוי צ.ב. ש. איז אויפ'ן לעצטען בריסעלער קאנגרעס איינ-שטימיג אנגענומען געווארען א רעזאלו-ציע (לויט דער איניציאטיוו פון דער ענגלישער דעלעגאציע מיט מר. דזשאהן גאלסווארטי בראש), וועלכע זאגט: אין פאל פון א מלחמה דארפען די שריפט-שטעלער פון אלע לענדער נישט איבער-רייסען זייערע בעציהונגען און אלע קונסט-ווערק מוזען אפגעהיט ווערען פון צושטערונג. חנם דער „פ.ע.נ."-אינטער-נאציאנאל בעשטעהט פון נאציאנאלע „פ.ע.נ."-צענטרען, גלויבט ער אבער, אז יעדע אמת'ע קונסט ווייסט נישט פון קיין גרעניצען.

לויט דעם פארשלאג פונ'ם אמעריקא-נער דעלעגאט וועט אין גיכען געשאפען ווערען א צענטראלע ביורא, וועלכע וועט רעגולירען דאס פראבלעם פון איבערזע-צונגען אויף אזא אופן, אז נישט נור די ליטעראטורען פון די גרויסע פעלקער וועלען איבערזעצט ווערען נאר מיט דער הילף און ראט פון זייערע בעטרעפענדע „פ.ע.נ."-צענטרען זאלען אויך די שאַ-פונגען פון די אזוי גערופענע קליינע פעלקער פערשפרייט און איבערזעצט ווערען. אויך דאס וועט נישט ווייניג העל-פען דער פערברידערונג צווישען פעל-קער, ווייל אסך פון די איצטיגע סאציא-לע צרות קומען דערפון, וואס פעלקער קענען זיך אזוי ווייניג. דערפון שטאמט דער נישט-צוטרויען פון איין פאלק צום אנדערען, און וואס קען נאך אזוי העל-פען דעם וועלט-שלום פיל מעהר, ווי דער פאקט, אז איין פאלק וועט קענען די גאנצע שאפונגען פון די אנדערע פעלקער?

דאס זענען די אידעאלע שטרעבונגען פונ'ם „פ.ע.נ."-אינטערנאציאנאל אויסער זיינע ריין פראפעסיאנעלע און קינסטלע-רישע צילען.

אבער פונקט ווי דער „פאליטישער לאקארנא" לאזט אויך דער „ליטעראַרי-שער לאקארנא" אויף פלאטאנישקייט: דערוויייל בויט ער זיך מעהר אויף גוטע און פרומע כוונות, ווי אויף רעאלע מו-חות. ס'איז שווער, למשל, זיך פארשטעל-לען, ווי וועט דער „פ.ע.נ."-אינטערנאצי-אנאל ארויסטרעטען אינ'ם פאל פון א נייער וועלט-מלחמה?

וועט ער צופאלען ווערען, ווי אלע אנדערע אינטערנאציאנאלען זענען צו-פאלען געווארען בעת דעם לעצטען קריג? אדער אפשר וועט ער ביישטעהן דעם שווערען נסיון, ווייל שרייבער און קינסטלער ביי אלע פעלקער זענען דאך דער קאסמאפאליטישסטער עלעמענט, נישט קוקענדיג דערויף, וואס זיי זענען אזוי שטארק פערליבט אין זייערע נא-ציאנאלע שפראכען, פארמען און לאנד-שאפטען?

שונאים שלאגען קאפיטאל פון מארשאל'ס ערקלערונג וועגען שווארצבארד'ן.

די אוקראאינער ארבייטען מעשים און מאכען פראפאגאנדא נעגען דעם פאריזער יודישען זייגערמאכער.

(א בריף פון פאריז, ספעציעל פאר'ן „לאדזשער טאגעבלאט")

פון י. שעכטמאן.

אין דער יודישער געזעלשאפטליכקייט אין פרעסע האט מען די טבע זיך צו באציהען מיט א געוויסער גלייכגילטיגקייט צו יענער פארבערייטונגס־ארבייט צום שווארצבארד־פראצעס, וואס די אוקראאינער פיהרען. מען איז געוואוינט צו גלויבען, אז זיי פערמאגען נישט קיין שום מאטעריאלען, אז זייערע ארגומענטען קאנען אויף קיינעם נישט משפיע זיין, אז די פראנצויזישע פרעסע איז נישט אויף זייער זייט, און אז עס דערובער שפאטלייכט צו געווינען דעם פראצעס.

אזא מין פארשטעלונג איז איבערפלעכליך און גרונד פאלש. די אוקראאינער גרייטען זיך צום פראצעס מיט אלע בערהאפטער ענערגיע. ארבייטען מעשים שפארען נישט קיין כחות און נישט קיין מיטלען; פערבינדונגען מיט א געוויסען טייל פון דער פראנצויזישער געזעלשאפטליכקייט און פרעסע האבען זיי נאך פון פריהערדיגע צייטען, און היות ווי זיי זענען נישט קיין גרויסע „אנטיקלעריקאלער" אין אויסוואהל פון מיטלען פאר זייער אגיטאציע, בעווייזען זיי זעהר אפט זיך צו דערשלאגען צו געוויסע רעזולטאטען און ערגעבערן געוויסע ווירקונג פאזיציעס.

אט זענען עטליכע כאראקטעריסטישע ביישפילען פון דעם, ווי אזוי עס „ארבייטען" די אוקראאינער אין פאריז.

וועניג ווער ווייסט, אז אין פאריז עקזיסטירט א„אוקראאינישע פרעס־ביורא". דאס ביורא געפינט זיך אויף דער זעלבער גאס, וואו די רעדאקציע פון דער פעטליורישען „טרעזוב", א זשורנאל, וואס האט פאר דער לעצטער צייט געמאכט פאר זיין ספעציאליטעט כל'ערליי רכילות און אינסינואציעס און צוזאמענהאנג מיט שווארצבארד'ס פראצעס.

אנגעהויבען האט ער זיין פרוקטבארע טעטיגקייט אין דער דאזיגער ריכטונג מיט א זעהר געשיקטען פראוואקאטארישען שריט.

די „גרויסע מארע" און פראנצויזיש און אנצינד דער אנטי־באלשעוויזם. די אינטערוויוונג אין דעם לאנדאנער „ארקאס", וואס איז בעמאלט געווארען פון דער ענגלישער פאליציי, האט דערפירט די דאזיגע אנטי־באלשעוויסטישע שטימונג ביז צום העכסטען גראד. די אוקראאינער, וואס האבען די גאנצע צייט זיך בעמיהט ארויסצושטעלען שווארצבאר'ן אלס א ווערקצייג פון די באלשעוויקעס, האבען תיכף בעשלאסען אויסצונוצען די דאזיגע קאניונקטור און „מיצושפילען" שווארצבארד'ן צו דער לאנדאנער מעשה.

האט זיך אין עטליכע פראנצויזישע צייטונגען, צווישען זיי אין אזעלכע גרויסע פערברייטעטע, ווי דער „דזשורנאל" און „עקא דע פאריז", בעוויזען פאלגענדע נאטיץ:

„דער מארד פון העטמאן פעטליורא.

„דאס אוקראאינישע פרעסע־ביורא טיילט מיט, אז צווישען די פאפירען, וואס זענען געפונען געווארען אין דעם הויז פון „ארקאס" האט מען געפינען דאקומענטען, וועלכע בעווייזען דעם אנטייל פון דער סאוויעטען־רעגירונג אין דעם מארד פון העטמאן פעטליורא אין פאריז".

אז די דאזיגע ידיעה איז אנ'אויסגעטראכטע וואלט זיך, דאכט זיך, געדארפט ווארפען אין די אויגען. שוין די דאטעס פון דער גאנצער וואלט, דאכט זיך, געזאלט נישט איבערלאזען קיין שום ספקות וועגען דעם. עס איז געדרוקט געווארען אין די צייטונגען דעם 15־טען מאי, ד. ה. אז בעקומען האט מען איהם דעם 14־טען, און ארויסגעשיקט איז געווארען מיט א טאג פריהער, דעם 13־טען. די אינטערוויוונג אין „ארקאס, האט זיך אבער אנגעהויבען דעם 12־טען און האט געדויערט צוויי טעג. עס איז קלאר, אז דעם 15־טען און געוויס נישט דעם 14., האט נאך קיינער נישט געקאנט האבען קיין שום ידיעות וועגען דעם, וואסערע דאקומענטען מען האט געפינען אין „ארקאס". יענע זייבען מאגען פאפיר, וועלכע זענען קאנפיסקירט געווארען אין „ארקאס", האט מען צו יענער צייט נישט געקענט בשום אופן דורכזעהן.

אין דער אוילנגער צייטונגס־ארבייט איז אבער נישטא קיין צייט צו קאנטראלירען און צו פערגלייכען די דאטען פון די בעקומענע ידיעות. די טעמע איז א סענסאציאנעלע, יענע ידיעה, וואס שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט דער זיילונג אין „ארקאס", איז פאר דעם פובליקום געווען אינטערעסאנט. און די צייטונגען האבען אפגעדרוקט דעם קאמוניקאט פון אוקראאינישען פרעס־ביורא אהן קאמענטארען. שפעטער האט זיך די דאזיגע ידיעה נישט בעשטעטיגט, דאס איז נאטירליך ווילטיג. די אוקראאינישע כונה איז דערגרייכט געווארען. זיי האבען ארייננעווארפען אין פובליקום א פראוואקאטארישע מיטטיילונג, הונדערטער טויזענדער מענשען האבען איבערגעלעזען, — גענוג דערמאנבעוויזען. אז דאס איז א לינע, א רכילות, אז שווארצבארד'ס אקט איז נישט געשטאנען און שטעהט נישט אין שום צוזאמענהאנג מיט דער סאוויעטען־רעגירונג..

מיט עטליכע טעג צוריק האט דאס זעלביגע פרעס־ביורא פונאנדערגעשיקט דער פראנצויזישער פרעסע אנ'אנדער קאמוניקאט, וואס איז דאס מאל דירעקט געווידמעט דעם שווארצבארד־פראצעס. נישט קוקענדיג אויף דעם, וואס די רעזאלוציע פון אויספארשונגס־ריכטער מאר נישט פערעפענטליכט ווערען פון קיין שום צד, האט דאס אוקראאינישע פרעסע־ביורא געפונען פאר מעגליך מיטצוטיילען, אז דער אויספארשונגס־ריכטער זאל האבען כאראקטעריזירט דעם מארד פון פעטליורא'ן „נישט ווי א פאליטישען מארד נאר ווי א קרימינעלען פערברעכען", און דריקט אויס זיין מיינונג אונצופירנדיגעס: „פעטליורא'ס פערטיידיגער מיינען, אז די סענסאציאנעלע דאקומענטען, וועלכע זענען פערהאן, שטעלען פעסט אויף א פאזיטיווען אופן, אז די סאוויעטען זענען געווען די אינספיראטארען פון דער דאזיגער טאט".

פון דער אנדערער זייט, וויל דער קאמוניקאט איינרעדען דער פראנצויזישער פרעסע, אז די יודישע עפענטליכע מיינונג „וועלכע איז פריהער ארייננעפאלען געווארען אין א טעות דורך אינטריגעס פון מאסקווא, און וועלכע איז, אונטער דער השפעה פון א גאנץ נאטירליכען געפיהל געווען געשטימט לטובת שווארצבארד'ן. הויבט אויף איצט אן צו פערשטעהען, אז מאסקווא האט זי זעהר אפט געפיהרט ביי דער נאז". די מחברים פון אוקראאינישען קאמוניקאט נוצען דערביי אויס פאר זייערע צוועקען דאס בעריהמטע ארויסטרעטען פון לואי מארשאל'ן און זאגען מיט פערגעניגען מודיע דעם פראנצויזישען פובליקום, אז דער „אמעריקאניש־יודישער קאמיטעט", וואס מענם נשמה איז מארשאל, האט זיך געווענדעט צו דער גאנצער יודישער געזעלשאפט מיט אן אפרוף, און וועלכען ער בעט נישט צו פערוואנדלען די דאזיגע דונקעלע אפערע אין א נאציאנאלען ענין".

און פערענטפערט ווערט דער קאמוניקאט מיט א שלעכט פערבארגענער דראהונג: „די יודען פערשטעהען ענדליך, וועלכע קאמפראמיטאציע ס'קאן האבען זייער לייכטזיניגקייט — און בעצאג אויף דער יודישער בעטייליגונג פון אוקראאינא". — און מיט אנ'עצה: „די ווירדיגסטע פאזיציע פון א יודישען פאטריאט אין דעם דאזיגען פראצעס וואלט געווען צוריקגעהאלטענקייט און פערגעסען".

עס איז נישטא קיין ספק, אז די אוקראאינער הויבען אן צו פערנעמען געוויסע פאזיציעס אין דער פראנצויזישער פרעסע — אליין א רעג דער „באלשעוויסטישער מארסע", אונטער וועלכע זיי שטעלען פאר די פראנצויזען שווארצבאר'ס טאט. דער ביישפיל פון פראנסואז קאטי אין „פיגארא" האט שוין געפונען נאכפאלגער. אין דער צייטונג „אושאנס עקסטרישער ע קאלאניאל" איז אפגעדרוקט געווארען א לייט־ארטיקעל פון ראבערט דע־בעטעקס, אונטער דעם טיטעל: „מיר ווילען שלום ביי זיך אין דער היים", וועלכער סאלידאריזירט זיך אינגאנצען מיט קאטי'ס אנשולדיגונגען. די צייטונג בעהויפטעט קאטעגאריש, אז „דער מערדער האט געהאנדעלט אין הסכם מיט מאסקווא, און אז דער כלומר'שטער גואל הדם איז, און תוך כענגימען, נישט מעהר ווי א באלשעוויסטישער משולח".

די אלע שטימען פון דער פרעסע זענען עהנליך איינע צו דער אנ'ערער, כדי זיי זאלען זיין צופעליג. עס איז נוט שווער צו דערקענען און זיי אנ'אוינג הייטליכען „קול עשו". די אוקראאינער „גרייטען צו" סיסטעמאטיש און ענערגיש די פראנצויזישע עפענטליכע מיינונג צום שווארצבארד־פראצעס.

גאלד, בלוט און פרויען.

א ראמאן פול מערקווירדיגע איבערלעבענישען און ליידענשאפטען.

(52־טע פארטזעצונג).

די גרעפין האט א זיפץ געטאן. עס איז שווער געווען צו זאגען, וואס דער דאזיגער זיפץ בעדייט. האט זי אויך מורא פאר דעם צו־קלוגען נאגי, אדער זיפצט זי, וואס איהר זוהן איז נישט אזוי קלוג, ווי נאגי.

— גלויב עס נישט, מאקס! נאגי איז מיין בעסטער גוטער פריינד. ער טוט אלץ, וואס איז מעגליך, אום אונז צו מאכען רייך און מעכטיג.

— איך וויל עס האפען, מוטער. ווען עס וועט זיך ארויסווייזען, אז נאגי איז אונזער בעסטער און אויך עלטסטער פריינד, דאן וועל איך איהם בעטען פערצייהונג. אבער גענוג! לאמיר פון איהם מעהר נישט רעדען! לאמיר בעסער רעדען פון עלווירא'ן. וואס זאל עס דאך הייסען? וואו האט זי זיך געקענט אהינטאן?

— האסטו זי שוין איבעראל געזוכט? איז נישטא קיין איין ארט, וואו דו האסט זי נישט געזוכט?

איך האב זי אומעטום געזוכט, מוטער, עס איז נישטא קיין איין ארט, וואו איך האב זי נישט געזוכט.

— איך גלויב עס נישט. איך מיין, אז עס איז דא נאך איין ארט, וואו דו האסט זי נישט געזוכט.

— איך גלויב עס נישט, איך מיין, אז עס איז דא נאך איין ארט, וואו דו האסט זי נישט געזוכט.

— עס קען נישט זיין, מוטער! — האט מאקס אויסגערופען — איך האב זי איבעראל געזוכט.

— און דאך ווייס איך פון אנ'ארט, וואו דו האסט זי נישט געזוכט.

— וואו, מוטער, וואו?

— אין טורעם פון טשעמני.

מאקס האט א ציטער געטאן.

— אין טורעם פון טשעמני? — האט ער אויסגערופען — געוויס, דארט האב איך זי נישט געזוכט.

— איך בין זיכער, אז גראד דארט וועסטו זי געפינען.

— ווי קומט מען אבער אין טורעם פון טשעמני? — האט מאקס געפרעגט — איך ציטער, ווען איך געה פערביי דעם דאזיגען שרעקליכען טורעם.

— איך הייס דיך נישט אריינגעהן אין טורעם און זי דארט זוכען.

— וואס דען זאל איך טון? ווי קען איך קומען אהין?

— גאנץ איינפאך, מיין קינד. מארגען אין אווענד וועסטו נעמען מיט זיין צוועלף גוט־בעוואפענטע מענער און וועסט געהן מיט זיי צום טורעם פון טשעמני, איהר וועט אנקלאפען. איינער פון טורעם, דער הענקער אליין, אדער זיין געהילף, ארשור פאן באטיאני, וועט קומען אייך עפענען. איהר וועט פרעגען, וואו עס געפינט זיך די גרעפין פאן טאקי. וועט מען אייך זאגען, אז זי איז דא, איהר קענט מיט איהר רעדען, וועסט הייסען, אז מען זי ארויסשיקען צו דיר. דו וועסט ווייזען דעם בריף פון איהר מוטער. וועט זי גיין מיט גוטען, איז רעכט. וועט זי נישט וועלען געהן מיט גוטען, וועסטו הייסען דיינע מענשען, זיי זאלען זי נעמען מיט געוואלד. דו האסט דאך א בריף פון איהר מוטער. וועט מען אייך נישט וועלען ענטפערן, קענט איהר מיט געוואלד אריינגעהן אין טורעם און זוכען. פאר צוועלף־פינפצעהן מענשען וועט דער הענקער מורא האבען.

מאקס איז אויפגעשפרונגען פון זיין שטוהל.

— דו האסט רעכט, מוטער! דאס איז א גוטער געדאנק! דאס איז דאס איינציגע ארט, וואו עלווירא קען זיך אויסהאלטען, אז קיינער זאל פון איהר נישט וויסען. איך וועל טון, מוטער, ווי דו הייסט מיך.

באלד אבער האט ער זיך איבערגעלעגט. א נייער געדאנק איז איהם געקומען אין קאפ.

— וואס וועט אבער דערפון ווערען, מוטער? ווען איך וועל נעמען עלווירא'ן מיט געוואלד, מוז איך זי ברענגען צו איהר מוטער, וואס וועט דערפון ווערען? ווען זי ליבט דעם באראן באטיאני אזוי שטארק, אז זי האט זיך ענטשלאסען צו לעבען מיט איהם אין טורעם פון טשעמני, דאן העלפט דאך קיין זאך נישט.

— אזוי לאנג, ווי דער באראן לעבט, העלפט קיין זאך נישט. ווען ער וועט אבער שטארבען, וועט עלווירא מוזען געבען די האנט דעם גראף ראדעצקי.

— אלזא, זאלען מיר טויטען דעם באראן?

— נישט דעם באראן, נאר דעם קנעכט פון א הענקער — האט די מוטער געענטפערט — ווייסען וועט דאס אהרען, וואס מען האט געטויטעט דעם קנעכט פון א הענקער? ווער וועט עס פאדערן? איהר קענט עס דאך זעהר לייכט ערקלערען. איהר קענט זאגען, אז ער האט פערפיהרט א גרעפין אין זיין פערפלוכטען טורעם און האט זי אויף קיין מאל נישט געוואלט ארויסגעבען. דאס טאר דער הענקער אויך נישט.

— אבער, עלווירא? זי וועט דאך מיך האסען, ווען איך וועל טויטען איהר געליבטען. ווי קען איך האפען זי צו הייראטען, ווען זי וועט מיך האסען?

— ווער זאגט, אז דו זאלסט איהם טויטען? פערקעהרט, דו דארפסט זיך ווייזען פאר איהם אלס זיין בעסטער גוטער פריינד. דו דארפסט קומען איהם רעטען, אבער א ביסעל צו שפעט. דו דארפסט אפילו שלאגען די מערדער, עלווירא וועט דיר דאנקבאר זיין, זי וועט זעהן, ווי ערעל דו ביסט, ווי פיין דו האסט געהאנדעלט געגען דעם באראן און ווי גרויסמוטיג דו ביסט.

— דאס וואלט ווירקליך געווען שעהן, ווען עס זאל נאר אלץ פאסירען ווי דו האסט געמאכט דעם פלאן.

— דאס הענגט אפ פון דיר, מאקס. דו מוזט זיין דערביי געשיקט. דער פאר ביסטו דאך א מאן.

— איך וועל געוויס טון אלץ, וואס עס איז מעגליך — האט מאקס געענטפערט לאנגזאם — איך מוז דיר אבער זאגען דעם אמת: מיר וואלט געווען פיל אנגענעהמער, ווען אונזער פריינד נאגי וואלט אויסגעפיהרט דעם פלאן.

— איך וואלט אויך געהאט דערפון צופרידען — האט די גרעפין געענטפערט — ווייל איך ווייס, נאגי איז פעהיגער און טיכטיגער, ווי דו. וואס קען איך אבער מאכען? נאגי איז דאך יעצט נישטא אין דער היים.

— גוט, מוטער! איך וועל טון אלץ, וואס דו הייסט מיך. וואס וועל איך טון, ווען אלץ וועט שוין געלונגען?

— דו וועסט דאן געהן צו דער אלטער גרעפין און בעטען עלווירא'ס האנט, וואס עלווירא איינוויליגען דיך צו הייראטען, איז גאנץ גוט. ווען זי וועט עס נישט טון; וועסטו איהר ערקלערען, אז דו וועסט דערצעהלען אלע גראפען, פירשטען און מאגנאטען פון אונגארן, אז זי האט זיך אויפגעהאלטען א געוויסע צייט אין טורעם פון טשעמני. דאס איז דאך די גרעסטע שאנדע, וואס מען קען אנטון א מיידעל.

מאקס האט אנגענומען זיין מוטער'ס פארשלאג און פערזאנדערונג.

(פארטזעצונג קומט.)

ווי אזוי האט ראספוטין שפיאנירט.

אינטערעסאנטע איינצעלהייטען, וואס זענען ערשט בעוואוסט געווארען פון נייע־ענטדעקטע סודות.

(ע נ ד ע.)

צו בעלעצקי'ן איז אנגעקומען א בעריכט, אז אין אנהויב דעצעמבער 1915, אין א בעשטימטען טאג און שעה און אויף א בעשטימטען ארט, וועט פון א דייטשען אעראפלאן אראפגעשליידערט ווערען א באמבע אין דעם צארס באן. דער בעריכט האט דערצעהלט, אז די דייטשען ווייסען גענוי, וואו דעם צארס באן געפינט זיך צו יעדער צייט. זיי ווייסען דעם גאנצען געהיימען מארשרוט פון די באנען, אין וועלכע דער צאר פארט ארום.

עס האט זיך אבער גראד געמאכט אזוי, אז ווען דעם צארס באן איז שוין געווען נאהענט צום ארט, וואו עס האט געהארט דער דייטשער אעראפלאן, איז ביים צארעוויטש פלוצלינג געווארען א בלוט אויסגוס פון נאז. דער באהן האט זיך א קעהר געטאן צוריק און איז אוועק עקספרעס צו צארסקאיע סעלא. א צווייטער באן, וואס געהט געווענליך פאראויס פאר'ן צארס באן, איז אוועק ווייטער, און מ'האט טאקי אויף איהם געשאסען פון א דייטשען אעראפלאן אין דער זעלבער צייט און אין דעם זעלביגען ארט, ווי עס איז אנגעוויזען געווארען אין דעם בעריכט, וואס בעלעצקי האט בעקומען.

פרעגט זיך, ווי אזוי האבען די דייטשען געקענט אויסגעפינען די געהיימע מארשרוטען פונ'ם צארס באנען? דערויף ענטפערט דער מחבר פון בוך: נאר דורך דער צאריצע און דורך ראספוטינען האבען עס די דייטשען געקענט אויסגעפינען.

דאס זעהען מיר קלאר פון א בריף פון דער צאריצע צו ניקאלאיען, וואס איז געשריבען געווארען א חודש פאר דעם. זי שרייבט אזוי: „כוואסטאוו, דער אינלענדישער מיניסטער, האט מיר געבראכט דיינע געהיימע מארשרוטען. איך וועל קיינעם א ווארט נישט זאגען, חוץ אונזער פריינט, כדי ער זאל דיך אומעטום קענען בעשיצען...

„נאר אונזער פריינט"... און דערווייל האט זיך וועגען דעם צארס מארשרוטען דער דייטשער גענעראל־שטאב, דאס קען שוין פון קיינעם נישט אפגעלייקענט ווערען.

אין דער זעלביגער צייט אבער ווייס די גאנצע וועלט, ווי די צאריצע האט מיט משוגעת געליבט איהר מאן און איהר קינד. און עס קען גאר קיין רייד נישט זיין, אז זי זאל האבען עפעס געפלאנט קעגען, ווען זי האט ראספוטינען איבערגעגעבען דעם צארס מארשרוטען. זי האט עס טאקי געטאן מיט'ן צוועק, וועלכען זי גיט אן אין איהר בריף. די מארשרוטען פונ'ם צארס באנען — בעמערקט סעמענעקאוו אין בוך, — האבען געמוזט איבערגעגעבען ווערען ראספוטינען אין געשריבענער פארם, ער האט דאך בעשריבענער פארם, ער האט דאך געדארפט מיט זיינע תפילות בעשיצען ניקאלאיען, האט דאך געמוזט וויסען גענוי צו יעדער צייט, וואו דעם צארס באן געפינט זיך. אין דער זעלביגער צייט האט דער דייטשער גענעראל־שטאב אויך געמוזט דאס אלץ וויסען גענוי, דער דייטשער גענעראל־שטאב האט אויך געמוזט האבען א געשריבענעם מארשרוט פון דעם צארס באן.

נאך א סך אנדערע בריף בעווייזען קלאר, ווי אזוי די דייטשען האבען דורך ראספוטינען ארויסבעקריגען די וויכטיגסטע מיליטערישע סודות פון רוסלאנד. ווען נאר מ'האט עפעס געדארפט אויסגעפינען, האט שוין די צאריצע געשריבען צו איהר מאן א בריף.

אזוי, למשל, שרייבט זי אין איהר בריף פון 6־טען נאוועמבער 1915 „איך ווארט מיט דער גרעסטער אומגעדולד אויף דיין טעלעגראמע פון ערטס. אלע מיינע געדאנקען זענען מיט דיר... טייערער מלאך מיינער, פ'הילט זיך מיר אזוי דיר שטעלען טויזענט פראגעס וועגען דיינע פלענער בנוגע רומעניען. „אונזער פריינט וויל דורכאויס וויסען"...

און אין אנ'אנדערער בריף שרייבט זי: „ער (דאס הייסט ראספוטין) האט פערדרוס, וואס מ'האט אנגעהויבען אזא צוג, און מ'האט ביי איהם נישט אנגעפרעגט. ער וואלט געזאגט, מ'זאל ווארטען. ער בעט נאך די גאנצע צייט און ער קלערט וועגען דעם. ווען מ'וועט קומען דער גינסטיגער מאמענט אנצוהויבען די אפענסיווע".

פלעגט אבער אמאל טרעפען, אז מ'האט ראספוטינען עפעס נישט דערצעהלט פלעגט ער זיך גערנישט שטעלען און שטרענג אויסרעדען. אין איהר בריף פון 23־טען דעצעמבער 1915, שרייבט אלעקסאנדרא: „אונזער פריינט טוט אלץ תפילה און קלערט וועגען דער מלחמה, ער זאגט, אז מיר דארפען איהם גלייך דערצעהלען, ווי נאר ס'וועט געשעהן עפעס וויכטיגעס. מירובאווא (א פרוי, וואס איז געווען נאהענט מיט דער צאריצע), האט איהם דערצעהלט, אז א געוויסע האט די טעג געשטערט אונזער פענסטערווע, האט ער אויסגערעדט, וואס מ'האט איהם וועגען דעם נישט גלייך וויסען. ער זאגט, אז מעהר וועלען שוין קיין געפאלען נישט שטערן"...

זיפט דורך די גאנצע געשיכטע פון מלחמות און פון מיליטערישע שפיאנען און פערדרעטער'ס, און איהר וועט נישט געפונען נאך אזא פאל, ווי דער פאל פון ראספוטינען און דער לעצטער רוסישער צאריצע.

אזוהו, וועלכער האט ארליינ־געבראכט זיין מוטער אין א משוגעים-אנשטאלט.

א געוויסע פרוי ב. פון ראגאנע איז מיט א יאהר צוריק א גליקליכע אוועק צו איהר זוהן קיין ניו־יארק. די ערשטע פאר חדשים האט זיך איהר געדאכט אין דער גרייטער היים זעהר גוט. אויך די שנור האט זיך צום אנהויב משמח געווען מיט איהר „גרינער" שוויגער. די פרייד האט אבער לאנג נישט געדויערט און, כדרך העולם, האט אויך צו ביסלעכווייז די שנור זיך אנגעהויבען צו קריגען מיט דער שוויגער ביז די אלטע האט ענדליך געמוזט אוועק פון איהר זוהנ'ס הויז און נאך לאנגע זוכענישען געפונען א שטעלע אלס דינסט.

דעם זוהן אבער איז די גאנצע זאך נישט אנגעשטאנען און האט דעריבער אויסגעארבייט א פלאן, ווי ארום דער מוטער ארויסצובעקומען פון איהר שטעלע און זיך אין איהר נוקם זיין פאר דער חרפה, וואס זי האט איהם פערשאפט.

אין א געוויסען טאג איז ער אוועק צו זיין מוטער, זיך מכלומר'שט ענטשולדיגט פאר דער שלעכטער בעהאנדלונג און איהר פארגעלייגט זיך אביסעל מיט איהם דורכשפאצירען, פערבייגעהענדיג

(ענדע אויף זייטע 6)

לאדזשער כראניק.

א האלבען מיליאן זלאטים פאר אויסבויען קראנקען-קאסע-אמבולאטאריעס.

(י) אויף דער לעצטער זיצונג פון דעם קריינז-פערבאנד פון די לאדזשער קראנקען-קאסעס, זיינען בעטראכט געווארען א גאנצע רייה פראגען, וואס זיינען פערבונדען מיט'ן אויסבוי פון די קראנקען-קאסעס אין דער לאדזשער וואיעוואדזשאפט.

דער פינאנציעלער מצב פון פערבאנד איז א בעפרידיגענדער. אזוי, למשל, געפינט זיך ארויסגעשטעלט פון בעריכט, אז דעם פערבאנד קומט ביי די קראנקען-קאסעס בערך 87 טויזענד זל. די אלוכה-קאסע איז שולדיג דעם פערבאנד 100 טויזענד זל. מזומן געלד אין די באנק האט דער פערבאנד 62.372 זל. אין דער קאסע פון פערבאנד געפינען זיך 916 טויזענד זל. און וועקסלען אויף 24.777 זל.

לויט'ן בודזשעט-פרעלימינאר פאר'ן יאהר 1927 מאכען אויס די הכנסות פון מיטגליד-אפצאהל פון 1-טען יוני ביז'ן 31-טען דעצעמבער 167.500 זל. די הוצאות דאגעגען וועלען אויסמאכען 72.474 זל.

צוליב'ן גינסטיגען פינאנציעלען מצב האט דער פערבאנד קענען היי-יאהר בעשטימען פאר'ן אויסבוי פון אמבולאטאריעס אין דער גאנצער וואיעוואדזשאפט די סומע פון 496.064 זל.

שטורמישער טאג אין דער קהלה.

די „מלחמה" צווישען ראדאגאשטש און לאדז וועגען א רב. — שארפע אינצידענטען אין דער קהלה. — ראדאגאשטשער יודען ווילען זיך „סעפארירען" פון לאדז.

די פראגע וועגען א רב פאר ראדאגאשטש וועט ענטשיידען דער קהלה-ראט

ווידער א המון ראדאגאשטשער יודען אין דער קהלה.

(ג) נעכטען זונטאג 11 פארמיטאג זיינען געקומען אין דער קהלה צוויי עפ-לעכע דרייסיג ראדאגאשטשער יודען, וועלכע האבען זיך ארויסגערופען אין זי-צונגס-זאל, דארט פערנומען די טישען, כדי ארומצורעדען אין דער אנוועזענ-הייט פון די פרנסים דעם ענין פון א רב פאר ראדאגאשטש. דער עולם האט פון צווישען זיך ארויסגעוועהלט א געוויסען יוסף שמולעוויטש פאר א „פארזיצער", וועלכער האט „געפ.דרט" די קאמפעטענץ און אנגענומען רעזאלוציעס, וועלכע זאלען זיך ארויסזאגען וועגען דעם דער-מאנטען ענין.

פרנס ווייצמאן האט דער ערשטער מצד דער קהלה-פערוואלטונג ערקלערט די ראדאגאשטשער יודען, אז הגם ער אינטערעסירט זיך לגמרי נישט מיט רעליגיעזע פראגען, מוז ער פונדעסט-וועגען זאגען, אז אין פאל ראדאגאשטש קאן לעת עתה קיין עטאטמעסיגער רב נישט בעשטימט ווערען, ווייל דא שפילען אויך א ראל די פארטיי-אמביציעס. אויב עס זאל געוועהלט ווערען א רב, וואס גע-הערט צום געוויסען צד, וועלען די אנדערע אויך פערלאנגען זייערען א רב א.א.וו. אויב מען זאל יא צונעמען א נייעם רב, מוז מען אין דער ריכטונג בעפרידיגען אלע פארטייען.

פרנס נוימאן האט אנגעוויזען, אז דער ענין פון בעשטימען א נייעם עטאטמעסיגען רב בעלאנגט נישט צו דער קהלה-פערוואלטונג, נאר צום קהלה-ראט. אויב דער קהלה-ראט וועט צונעמען דעם רב, מוז דער בעשלוס נאכדעם אקצעפטירט ווערען דורכ'ן מיניסטעריום פאר רעליגיעזע ענינים און פאלקס-בילדונג.

להיפך צו דער ערקלערונג פון די פרנסים ווייצמאן און נוימאן, האט גע-זאגט פרנס בערגער, אז די קהלה-פער-וואלטונג מוז אויסצונעמען דעם רב, ווייל מיט א לאנגער צייט צוריק איז אנגענומען געווארען א בעשלוס צוצונע-מען 4 נייע מורי הוראה'ס פאר גערער'ס ראיאן, שיפלער'ס ראיאן, גרינער מארק און ראדאגאשטש. די קהלה-פערוואלטונג איז דעריבער פערפליכטעט צו רעאליזי-רען איהר בעשלוס. דערביי וועט מען מיזען דורכפירען וועגען דעם, וועלכע פערזאנען עס זאלען די פאסענדסטע אויף די דאזיגע אמטען.

ביגו לביגו איז אויפ'ן זאל ענטשטאנ-נען א געוואלדיגער רעש און טומעל. פרנס קארא האט מיט א גלאק און האנט געקלינגען, כדי צו בערוהיגען די שטור-מער. פרנס קארא האט ערקלערט:

— איך גלויב נישט, אז אין משך פון די 2 יאהר, זינט עס הערשט די איצטי-גע קהלה-פערוואלטונג זאלען זיין אין ראדאגאשטש צוגעקומען אזויפיל פרומע יודען. גלייך זענען צוגעקומען שומרי-מצוות. ס'איז טויב א רב נאר נישט מכנת-נפשות, מ'קאן נאך א ביסעל צו-ווארטען.

דער עולם ראדאגאשטשער יודען האט דערויף אפגעענטפערט מיט א נייעם טומעל. א רייע רעדנער, וואס האבען פראטעסטירט געגען דער קהלה, הלמאי מען האט אויף דער פאריגער זיצונג זיי צוגעזאגט צו בעהאנדלען זייער פראגע און פאקטיש איז דאס נישט געשעהען. דערביי האבען זיי געפאדערט, אז באלד, ווי פרועהער דיס וועט עפענען די זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג, זאל בעהאנדעלט ווערען דער ענין ראדא-גאשטש, דערביי זאל צוגעלאזט ווערען א דעלעגאציע פון עולם פשוטו.

דער טומעל האט אלץ אנגעהאלטען. צו קיין מאלך איז מען נישט דערגאנגען און די קהלה-זיצונג האט נישט געקאנט געעפענט ווערען.

עס איז גערופען געווארען פאליציי, וועלכע האט בערוהיגט דעם צוזאמענגעשטראמטען עולם. ערשט דאן האט פרועהער רעם געקאנט צוהויבען די קהלה-זיצונג.

די זיצונג האט פאקטיש בעהאנדעלט די פראגע ראדאגאשטש און איז געקומען צום אויספיהר, אז דאס בעשטימען א נייעם רב ליגט נישט אין דער קאמפעטענץ פון דער קהלה-פערוואלטונג, נאר פון קהלה-ראט.

עס איז דערפאר בעשלאסען געווארען דעם ענין איבערצוגעבען דעם קהלה-ראט צו ערלעדיגען. ווען דער בעשלוס איז געמעלדעט געווארען די ראדאגאשטשער יודען, איז ענטשטאנען א נייער „ויצעק", אבער בלית-ברירה איז דער עולם אנ'איינגעשרעקטער אהיימגעגאנגען.

וואס איז געווען אויף דער זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג?

טאג-ארדנונג ווידער אמאל נישט אויסגעשעפט געווארען.

(ג) די נעכטיגע זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג איז צוגעגאנגען בקולות וברקים; א גאנצען טאג איז די קהלה שטוב געגאנגען אויף „רעדלעך" און די זיצונג איז געעפענט געווארען אונטער'ן אקאמפאניאמענט פון די קולות פון פער-שידענע דעלעגאציעס.

ווי אזוי עס איז ערלעדיגט געווארען דער ענין פון די ראדאגאשטשער יודען בנוגע א רב וועט דער לעזער געפינען אויף אנ'אנדער ארט פון היינטיגען נו-מער. דא דארף נאר צוגעגעבען ווערען, אז דער פארשלאג פון דער „אגודה" וועגען דעם, אז פאר הרב לאסקי זאל לעת-עתה בעשטימט ווערען א פענסיע פון 300 זל. א חודש, ווי עס בעקומען די ענדערע ווינקעל-מורי-הוראות — איז נישט אפגעשטימט געווארען אפילו. דא-געגען איז אנגענומען געווארען פרנס בערגער'ס פארשלאג וועגען אויסצאהלען א פראצענט פון די סובסידיעס פאר אינסטיטוציעס אויף א סומע פון 30 טויזענד זל. דערביי האט ה' בערגער זיך געשטיצט אויף א פריהערדיגען בעשלוס פון דער קהלה-פערוואלטונג און קהלה-ראט וועגען אויסצאהלען א 20-פרא-צענטיגע קאטצע.

אויף דער זיצונג איז אויך אפגעשט-מט געווארען א בעריכט פון דער קא-מיסיע פאר סאציאלער הילף. עס שטעלט זיך ארויס, אז ס'זיינען בעשטימט גע-ווארען שטיצען פאר ארימע קראנקע אויף א סומע פון ערך 1500 זל.

א דיסקוסיע האט ארויסגערופען דער פארשלאג פון וויצע-פרעזעס ה' בערגער וועגען רעגולירען די פראגע פון ערלע-דיגען מית-פאלען, ווייל עס האבען שוין פאסירט פאלען (אזוי האט דערצעהלט ה' בערגער), אז צוליב דעם, וואס אין דער קהלה זענען נישטא קיין דזשורנעם זענען מתים געלעגען צו 2 און 3 טעג.

פרנס נוימאן האט אין דעם ענין גע-געבען געגעבען דעם פארשלאג-געבער און ס'איז געבליבען, אז אויף דער קו-מענדיגער קהלה-זיצונג זאל דער ענין רעגולירט ווערען.

5 פארנאכט איז די זיצונג צום צווייט-טען מאל איבערגעריסען געווארען, נישט קומענדיג צו די פראגען וועגען ענדערן דעם רעגולאמין פון די זיצונגען און די ווינקעל-מורי-הוראה'ס.

ראדאגאשטשער יודען ווילען זיך אפרייסען פון לאדזשער קהלה?

(ג) צוליב'ן סכסוך מיט דער קהלה וועגען בעשטימען דעם ראדגאשטשער רב הרב לאסקי פאר אנ'עטאטמעסיגען מורה-הוראה, ווערט צווישען ראדאגאשטשער יודען איצט ערנסט אר-מגעקערט די פראגע וועגען אפרייסען זיך פון דער לאדזשער קהלה און אננאר-דנען פון דער לאדזשער קהלה און אנצושאפען זיך א זעלבסטשטענדיגע קהלה-וועזען מיט א שחיטה א.א.וו.

פראטעסט-פערזאמלונג געגען ארעסט פון לובאוויטשער רבי.

די לאדזשער רעליגיעזע ארבייטער-אר-גאניזאציע „פועלי אמוני ישראל" צר-דענט אויך אין די נאהענטסטע טעג א גרויסע פראטעסט-מיטינג געגען דעם ישתדלותישען מערקער אין רוסלאנד געגען דעם יודישען דת. דער פראטעסט-מיטינג ווערט איינגעארדענט אין צוזא-מענהאנג מיט'ן ארעסט פון ליבאוויט-שער רבי.

„Berson"

וואונדערבארע גומעס האבען א לייכטען און עלאסטישען טריט.

אויפרוף

צו דער יודישער בעפעלקערונג אין לאדז.

יעדעס פאלק איז שטאלץ מיט איהר יוגענד, וועלכע איז די טרעגער און די צוקונפט פון דער נאציע. אויך דאס יו-דישע פאלק ווייסט, אז די יוגענד קעמפט אין די ערשטע רייהען פאר דער בע-פרייאונג. דער בעסטער טייל פון אונ-זער יוגענד גרופירט זיך אין דער „התאחדות השומרים". די דאזיגע ארגא-ניזאציע האט זיך א דאנק איהר ענער-גישע ארבייט זעהר פונאנדערגעוואקסען. צוזאמען מיט עס האט זיך אבער פערגרעסערט די דאזיגע שוועריגקייטען, וואס שטאכען אין די ארבייט. מיר ווע-נדען זיך צו דער גאנצער יודישער בע-פעלקערונג מיט'ן רוף צו שאפען פאר'ן „התאחדות השומרים" די מיטלען, וועל-כע זאלען דערמעגליכען די פערווירקלי-כונג פון דעם גרויסען נאציאנאלען ציל.

פרעזעס פון „התאחדות השומרים" אין לאדז (—) ד"ר בראדערזאן, סיים-דעפוטאט (—) ד"ר י. רא-זענבלאט, (—) ב. וואקס, לאווניק (—) אלעקסאנדער יאפע.

Dyrekcja Towarzystwa Kredytowego

m. Łodzi

podaje do powszechnej wiadomości, że niżej wyszczególnione nieruchomości w Łodzi położone, obciążone pożyczkami Towarzystwa, za niezapłacone raty wraz z zaległościami, wystawione zostały na sprzedaż przez publiczne licytacje, odbywać się mające o godz. 11-ej z rana w Kancelarji Wydziału Hipotecznego m. Łodzi. przy ul. Pomorskiej № 21, przed wyznaczonemi rejentami.

Zbiór objaśnień i warunki licytacyjne znajdują się w księgach hipotecznych odpowiednich nieruchomości oraz w biurze Dyrekcji Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi i tamże przeglądane być mogą.

W razie gdyby dzień wyznaczony dla sprzedaży był świątecznym, sprzedaż odbędzie się dnia następnego.

№№ hipoteczny nieruchomości.	przy ulicy	Vadium	Licytacja rozpocznie się od sumy	przed notarjuszem	Dnia
7	Wolborskiej	140	1050	Juljanem Łada	18.10 27 r.
47 b	Zawadzkiej	1320	9990	Wiktorem Sarosiekiem	19.10. 27 r.
47 pa	Aleji I Maja	60	450	Aleksandrem Smolińskim	21.10. 27 r.
64 bd	Drewnowskiej	840	6300	Apolinarym Karnawalskim	24.10. 27 r.
65 a	Brzezińskiej	3080	23100	Bronisławem Lisowskim	25.10. 27 r.
122	Drewnowskiej	500	3750	Janem Andrzejewskim	26.10. 27 r.
123	Drewnowskiej	440	3300	Władysławem Jezewskim	27.10. 27 r.
148	Zgierskiej	2280	17100	Janem Krzemieniewskim	28.10. 27 r.
271 m	Cegielnianej	3640	27300	Władysławem Siniarskim	3.11. 27 r.
821 bba	Konstantynowskiej	160	12000	Stefanem Jarzębskim	8.11. 27 r.
558 b	Głównej	810	6000	Eugeniuszem Trojanowskim	10.11. 27 r.
576 op	Pustej	3960	29700	Juljanem Łada	11.11. 27 r.
627 ca	Rzgowskiej	1180	8850	Wiktorem Sarosiekiem	14.11. 27 r.
780 b	Alejach Kościuszki	3740	28050	Stefanem Kornem	15.11. 27 r.
786 o	Zielonej	1540	11550	Aleksandrem Smolińskim	16.11. 27 r.
802 d	Pańskiej	160	1200	Apolinarym Karnawalskim	17.11. 27 r.
809 I	Lipowej	1200	9000	Bronisławem Lisowskim	18.11. 27 r.
817 g	Lipowej	1540	11550	Janem Andrzejewskim	21.11. 27 r.
825 a	Zamenhoffa	2240	16800	Władysławem Jeżewskim	22.11. 27 r.
826 a	Zamenhoffa	760	5700	Janem Krzemieniewskim	23.11. 27 r.
835 def	Anny	980	7350	Władysławem Siniarskim	24.11. 27 r.
843 T	Wólczańskiej	500	3750	Kazimierzem Rossmanem	25.11. 27 r.
1044 O	Kaliskiej	520	3900	Juljanem Rzymowskim	28.11. 27 r.
1075 of	Gubernatorskiej	1900	14250	Stefanem Jarzębskim	29.11. 27 r.
1088	Kilińskiego	2100	15750	Ludwikiem Kahlem	30.11. 27 r.
1150 b	Fabrycznej	360	2700	Juljanem Łada	2.12. 27 r.
1423 O	Zagajnikowej	2360	16700	Wiktorem Sarosiekiem	5.12. 27 r.
1509	Nowo-Cegielnianej	1140	8550	Stefanem Kornem	6.12. 27 r.
1532	Zakątnej	3360	25200	Aleksandrem Smolińskim	7.12. 27 r.
1750	Leszno	900	6750	Apolinarym Karnawalskim	9.12. 27 r.
2028	Srebrzyńskiej	2200	16500	Bronisławem Lisowskim	12.12. 27 r.
4849	Rzgowskiej	120	900	Janem Andrzejewskim	13.12. 27 r.

Licytacje powyższe o tyle dokonywane będą, o ile poszukiwane należności do chwili ostatecznego przybicia w dniu licytacji zapłacone nie będą.

צי האבען עלטערן רעכט זיך אויסצוקלייבען א מוהל מל צו זיין זייער קינד?

ווענדונג פון ראבינאט צו דער קהלה-פערוואלטונג וועגען רעגולירען דעם ענין מוהלים.

(ג) מיט 2 יאהר צוריק האט דער לאדזשער ראבינאט געהאט א סכסוך מיט'ן הונגען מוהל מרדכי סקאצונאס, ווייל ער האט נישט ערלויבט אין קליניק אויף שענקעוויטש גאס (היינט מארגאוויא) אנ'אנדערען מוהל. מיט דער פערשטענדיגונג פון דער קהלה-פער-וואלטונג האט דער ראבינאט דעמאלט אויסגעארבייט און פערעפענטליכט תקנות פאר מוהלים פון די וועלכע-פון קליניקעס. אין די תקנות ווערט געזאגט, אז די איינציגע דעה איבער דער פראגע פון נעהמען א מוהל צו א נייגעבאהרענעם קינד האבען נאר די עלטערן; און די קליניקעס, וואו עס איז דא א שטענדי-גער מוהל, קאן אויך נישט זיין קיין רייד וועגען „חזקה" אויף מוהל'שאפט, אויב עס איז קעגען רצון פון די עלטערן. א מוהל ווערט גענומען לויט דער איינ-שטימיגקייט פון די עלטערן און קיין שום פראטעסטיע מצד דער קליניק, אדער פערוואלטונג קאן אין דער הינ-זיכט נישט אנגעהן. די עלטערן האבען אויך רעכט מכבד צו זיין וועמען זיי ווי-לען נאר מיט מוהל, סנדק, ברכה א.ד.גל.

פאר עובר-זיין אויף די דאזיגע תקנות האט דער ראבינאט פארגעזעהען א שטראף פון קנס'ען דעם מוהל און איהם בעזוימען פון זיין מלאכה.

איצט האט פאסירט אנ'ערגליכע געש-שיכטע:

נתן פשעדבארסקי (אלטער מארק 10) האט זיך געווענדעט צום ראבינאט מיט א שריפטליכער אנקלאגע פון פאלגענ-דען אינהאלט: זיין פרוי האט אין קלי-ניק פון פאלודניאווא 19 געבוירען א יונגעלע. דער ברית האט געדארפט זיין יום ד' פרשת קרח 11 פארמיטאג. דער טאטע פון קינד האט בעשטעלט די מוהלים ר' שבתי העלט און ר' יוסף הערציג נאטאנזאהן. די קליניקס-בעאמטע האבען אבער ערקלערט די עלטערן, אז קיין אנדערער, ווי דער קליניקס-מוהל ר' שמשון דוימאנט, וועט דאס קינד נישט מל-זיין. דעם טאטער און מוטער האט דאס אבער שטארק פערדראסען, און זיי האבען געהאט פיל אויסמשומשהען, בין מען האט זיי געוואלט ארויסגעבען דאס קינד צום מל-זיין.

צוזאמענגעגאנגען האט מען פון קליניק געלאזט ווייסען דעם ר' פשעדבארסקי, אז ער זאל וואס שנעלער בע-ווארנען פאר זיין פרוי איהרע קליידער, ווייל אין געשענגעשאל וועט מען זי בעווי-מוגען. נישט-האבענדיג קיין עצה האט דער מאן ארויסגענומען די קימפעטאר-רין א שוואכע, א קראנקע אזוי, אז זי איז נאך קראנקער געווארען און ליגט נאך היינט אין הויז.

דער ראבינאט האט וועגען דעם שריפטליך זיך פערשטענדיגט מיט דער קהלה-פערוואלטונג, כדי איינמאל פאר אלעמאל א סוף צו מאכען צו אזא צו-שטאנד, ווייל נאר די עלטערן זענען איינציג און אליין בערעכטיגט צו שאפען א מוהל פאר זייער קינד.

מענשען און חיות.

בעזוך איז דער מע נאזשעריע.

איך געדענק עס נאך, ווי ס'וואלט היינט געווען, מיין באבע מיט'ן טיפען קופקעלע איז אין א ווינטער-נאכט בעזעס-סען נעבען איינגעהייצטען אויוועל, ארום איהר די אייניקלעך, וועלכע האבען זיך מיט דער גרעסטער שפאנונג צוגעהערט צו איהרע מורא'דיגע מעשות פון ווילדע וועלדער; פון ווילדע חיות, וואס פער-ציקען מענשען.

זי האט דערצעהלט מעשות פון לייב, פון הונגעריגע וועלף, פון לעמ-פערטען און בערען.

ווען די באבע האט דערצעהלט די אנציהענדע מעשות, האט מיך געשוי-דערט פון שרעק. דאס האט די באבע געזען מיט א כוונה: אויב א קינד האט זיך איינגעקשנ'ט, האט זי איהם גע-שראקען: געדענק, יענקעלע, כ'וועל די געבען דעם וואלף!..

און עס בין איך אין א וואלד פון חיות רעות, אבער שרעקליכער פון די צוזייטער. איך זעה פאר זיך דעם „מלך" דעם לייב מיט די לאנגע קודלעוואטע האר; ווי ער דערצעהלט זיך מעשה „הער-צער", געהערעט אין זיין קליאטקע. און איך בעקום רחמנות אויף דעם געפאנ-גענעם „קעניג". מיט זיינע גלוט-רויטע אויגען בעטראכט ער די קינדער, וואס שטעהען נעבען דער קליאטקע און ווארי-טען איהם פון רחמנות צו א שטיקעל דאר ברויט, און ער, דער מלך, דער פענקיגער, דערטאפט, בויגט הכנעה'דיג ארום זיין אלטען קאפ, און קוקט מיט די שארפע צייהן דאס אויסגעטריקענטע שטיקעל צוגעווארפען ברויט. איך בע-טראכט איהם און טראכט זיך: ווען מ'זאל דעם „בחור". הגם אויך זיינע עלטע יאהר, ארויסלאזען אויף א שפאציר אויף פיעט-ריקאווער גאס!..

עס איז דער וואלף, דער זולל וסובא, ווי ער שטעלט מיט זיינע גזלנ'ישע אויגען, שפיציגע ציין, דרעהט זיך אין דער קליאטקע ווילד און נערוועז, זוכט אנ'אויסוועג, ס'איז איהם ענג אין זיין ד' אמות-דערפארטאמענט, שמעקט צו די קראטעס, צעשטערט זיינע נאז-לעכער און מיט די לאפעס רייסט ער די אייזערנע קראטעס, — ס'בענקט זיך נאך פרייהייט, ס'שמעקט איהם נישט זיין בעל-ברויט, ער וויל אליין זארגען אויף „פרנסה"...

איך בעוואונדער דעם „קראסאוויצ" — דעם טיגער, אויך א רוצח, מעהר בעשיידען, ליגט פערלעגט די פיס, אפי-טעל פערטראכט, א גאנצער פראנע, אפילו זיך נישט, ווי זיינע חברים צו דעם ברויט, אדער פלייש, וואס מ'טוט איהם אנביעטען, און צמט צו צוט שטעלט ער זיך אויף, מאכט א קליינעם „שפאציר" אין זיין שטאב, ציהט זיך צוריק אויס מיט'ן פנים צו דער וואנד, און כאפט א דרעמעל.

דערנעבען געפינען זיך די שלאנקע שניי-ווייסע בערען, זיי זענען דא אין די צענדליגער, אלטע און יונגע, ווארפט מען אין דער קליאטקע אריין א שטיקעל ברויט, א זעמעל, בויגט זיך אטן דער „ער" און דערלאנגט עס דער „זי". די „בעל-הבית'טע" זארגט אויף תכלית, בע-האלט עס אין א ווינקעל.

ס'פעהלען אויך נישט קיין קעמלען, מיט די לאנגע, אויסגעצויגענע העלזער, קוקען זיך שלעפיש צו צו די בעזוכ-ער און טועגען.

מאלפעס האט איהר אין די הונדער-טער, פערשידענע ראסעס אין פערשידע-נע גרעסער. אין איין שטאל געפינט זיך דאס „יונגווארג", נאך גאר יונגע מאל-פעלעך, טאנצען און שפרינגען, דרעהען זיך אויף די גלייכע וואגע, דא, בעי די מאלפעס איז א געוואלדיגע ענגשאפט, מ'קוקט זיך צו צו די מאלפישע שטיק, א חסיד'ישער יוד, וואס האט זיך דא מיטגעשטופט, בעמערקט דערבעי: נישט קען וואונדער, וואס דא איז דא א מע-נהרסטען מענשען, יעדע זאך ציהט צו זיין שורש...

צוקומענדיג אין דער אפטיילונג וואו ס'געפינען זיך די עלעפאנטען, בלייבסטו שטעהן א דערשראקענער:

אין איין רייה שטעהען אויסגעשטעלט

(ענדע זעה זייטע 6)

א קאנקורס.

די פערוואלטונג פון דער אלגעמיי-נער לאנד-אויסשטעלונג אין פוילען, האט אויסגעשריבען א קאנקורס אויף א פרא-יעקט פון א הערב פאר דער אויסשטעל-לונג. פאר דער בעסטער ארבייט ווערט בעשטימט א פריז פון 500 זל. אויסער דעם וועלען נאך צוויי אנדערע ווערט-פולע ארבייטען איינגעקויפט ווערען צום פרייז פון 200 זל. דער טערמין פון איינגעבען די פראיעקטען איז ביז'ן 1. אויגוסט ד. י.

נענויערע פרטים ערטיילט די פראפ-אגאנדא-אפטיילונג פון דער אויסשטעל-לונג אין פויזען.

לעזט, אבאנירט
— דאס —
„לאדזשער טאגעבלאט".

מענשען און חיות

(ענדע פון זייט 5).

21 עלעפאנטען, ווי די המזער, פון יערען טוס קען מען מאכען א טעלעפאן-טלוס. איינער פון זיי, א 48-יעהריגער אפריקאנישער עלעפאנט, האט א גאנץ שעהנע וואג — 5500 קילא (קען אַז-וואַצק אויף ערהאַלונג דארף ער נישט גאהרען), נישט קוקענדיג אויף זיין טקלאַרגע וואג, האט ער א גאנץ פיינעם אפעטיט, ער ביס זיך נישט אויס: זעמעל, ברויט, חלה, א פיר-מינגיג ברייטעל שניטס ער ארײַן פתם אזוי צווישען גרשטען און צווייטען פרישטיק. אז מען האט אזעלכע 25 קעסט-איידעמ'לעך קען מען געהאלפען ווערען!.. נישט-קוקענדיג אויף זייער אומגעלומפערטקייט זענען זיי ליבליכע און זעהר גאסט-פריינדליכע „דזשענטעלמענער", טוליען זיך צו צו זייער דרעסירער, לאַשטשען איהם, כאַפען איהם אויף דער „נאָז" ארויף, ווי א שפענדעל, און ווייל ער ארפגעבען, פערוזארפט דער עלעפאנט די נאָז ווי א פעסעק און לאָזט איהם נישט. זיי האָבען זיך שטארק ליב.

איצט האט איהר א מאסע יט-חיות, גויך שטראָסען, פאַפוגאַיען, פערשידענע וויגעל פון פערשידענע קאָלירען.

די פערד-שטאל — א גאנצע גאס, פון ביידע זייטען אויסגעשטעלט פערד, גאַנצע „מחבלים", פערשידענע „מאַשטשען", יעדע „ראַסע" שטעהט אין א בעזונדער מקום. ס'ציהט אויף זיך די אויפמערקזאמקייט אַנ'אלטע, אויסגעדארטע שקאפע, די אמת'ע מנחם מענדעל'ס קליאַטשע, זי שטעהט איינזאם, אונזער א „מחיצה" אונטערגעבעט מיט פרישען היי, און די דינער בעציהען זיך צו איהר אלס דער אלטער זקנה מיט א בעזונדערען רעספעקט.

וועד איז דאס די דאָזיגע שקאפע? דאס איז, ערקלערט אונז אנ'אויפזעהער, דאס געוועזענע ליבלינגס-פערד פון אונזער צירק און איצט איז עס שוין אין „עמעריטור", שוין אפגעדינט, און אויף איהרע אלטע יאהר בעקומט זי א זארג-פעלטיגע בעהאנדלונג, יעדען פריהמארגען בעזוכט זי דער דירעקטאר אליין, כדי זיך צו בעגריסען מיט אנ'אלטען פריינד...

די טעכנישע זייט פון'ם צירק קלודסקי איז א וואונדערבארע, א זעלטענע ארגאניזאציע. גענוג צו בעמערקען, אז די גאנצע געבײַדע, דאס אויפשטעלען דעם צירק, דאס ברענגען אין ארדנונג די דינאמא-מאשינען, אויף צו פראָדוצירען עלעקטרישע ליכט, דאס איינאָרדנען זיך, דאס אויסשטעלען די הונדערטער וואַגאָנען, דאס אויפשטעלען א פלאַץ אויף א היארסט קוואדראט, איז פערטיג געוואָרען מיט'ן קוק און ס'קלאפט ווי א זייגערל.

ארויסגעהענדיג פון צירק אין שפעט ארײַן, האט זיך מיר כסדר נע'חיח'ט פאר די אויגען, עפעס האָבען אויף מיר די מענשען אין גאס געמאכט זעהר א „שלעכטען איינדרוק"... עפעס האט זיך מיר אויסגעדאכט, אז „דאָרט" איז דא מעהר יושר און טאַלק, ווי אויף דער פיעטריקאווער גאס...

אב נעם.

א זוהן, וועלכער האט ארייגעבראכט זיין מוטער אין א משוגעים-אנשטאלט.

(ענדע פון זייט 4).

א הויז איז די מוטער, אויס'ן פערלאנג פון זוהן, מיט איהם אהין ארײַן דער זוהן האט זי געלאָזט ווארטען אין א קאנדער-צימער און אליין ארײַן אין צווייטען חדר. נאך א לענגערען ווארטען אויף איהר זוהן איז צו איהר ארויסגעקומען א פרעמדער מאנספערזאן, וועלכער האט איהר בעפוילען געהן נאך איהם. אויף דער פראגע פון דער אלטער, וואו איז איהר פערשוואונדענער זוהן? האט זי בעקומען נאך א שרעקגערען בעפעהל, אז זי זאל תיכף נאכגעהן, וואוהין מ'הייסט איהר.

שטום און נידערגעשלאגען איז די אלטע ארײַנגעפיהרט געווארען אין א קליינעם צימער; וואו ס'איז אויף א בעט געלעגען א קראנקע פרוי, דער דינער האט איהר געגעבען צום איבערטון שפיטאל-מלבושים און איז אוועק.

צוערשט איז די אלטע געווען אין א פערלעגענהייט, אבער באלד האט זי זיך געכאפט, האט מיט איהר קומע פאר און פערשטאנען, אז איהר זוהן האט איהר פערפיהרט אין א משוגעים-הויז.

די אומגליקליכע האט ווייגען דעם איבערגעגעבען דעם עלטסטען שפיטאל-דאקטאר און געכדרט ווי ער האט איינגעזעהן, אז די אלטע איז מאקע פערפיהרט געווארען, האט מען איהר בעפרייט און פערפיהרט א פראצעס געגען זוהן, וועלכער איז ארעסטירט געווארען.

אין איינציגע חדשים ארום איז פארגעקומען דער פראצעס, אויף וועלכען דער זוהן איז פערוראורטיילט געווארען צום טויט דורכ'ן „עלעקטרישען שטוהל". די מוטער האט אבער אויף איהם רחמנות געהאט און גע'מופלט ביי די ריכטער צו פערבײַטען דעם טויט-שטראף אויף געלט-שטראף, אויף וואס דאס געריכט האט מסכים געווען און פערוראורטיילט, אז דער „געטרײַער" זוהן איז מחויב אויסצאהלען מאנאטליך דער מוטער 60 דאלאר דאס גאנצע לעבען.

די אלטע, זעהענדיג, אז אמעריקא גליקט איהר נישט, איז איצט צוריקגעקומען קיין רומעניע.

838 יודן גע'שמד'ט אין 1 יאהר.

וויענע געשלאגען דעם רעקארד.

ווינע. (ספ. צום „5. מ.") לויט א אפיציעלער סטאטיסטיק, האבען אין ווינע אין משך פון יאהר 1926 838 יודען זיך גע'שמד'ט אדער ארויסגעטרעטען פון דער יודישער געמיינשאפט, ערקלערענדיג זיך פאר „קאנפעסיאנסלאָז" (מענשען אהן א רעליגיע) אין דער זעלבער צײַט האבען 185 קריסטען זיך מגייר געווען. ס'איז כאראקטעריסטיש, אז צווישען די דאזיגע 185 זענען פארהאן בלויז 38 מענער, די איבריגע 147 זענען פרויען, יונגע מיידלעך, אלמנות און גרושות, וועלכע זענען איבערגעגאַנגען צום יודענטום, כדי צו קאנען חתונה האבען מיט יודען.

א הערצליכען מז"ט
און פיל גליק ווינשען מיר דער פאמיליע בארענשטיין פל. וואלגאַשטשי 8 № 3 צו דער פערלאבונג פון זייער ל. טאכטער פרל. שיינדיל מיט ה' יצחק הערש האכמאן.
פנחס זאנענבערג און פאמיליע.

2 וועקסלען זענען פערלוירען געוואָרען:
1) אויסשט. העלא מאדזשעיעווסקא, ארדרע: ליבערמאן, 83 זל. צאהלבאר דעם 15.7 ד. י.
2) אויסשט. משה בלאך, גראבאווא, ארדרע ליבערמאן 150 זל. צאהלבאר 26.7 ד. י. די וועקסלען ווערען ערקלערט פאר אונגילטיג. אפצוברענגען געגען בעלוינונג צו יעראזאלימסקי, פיעטריקאווער 20.

השבת אבדה.
אין סטאשיץ-פארק האב איך שבת אויף דער באנק איבערגעלאזט א שווארץ-חוס קינדער-גומי-מענטעלע מיט קאפע און א פעקעלע מיט א דאמען-הוט איינגעפאקט. פאר אויפקויף ווערט געוואָרענט. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען אפצוברענגען אין אדמיב. פון „5. מ."

ווילסטו, אז דיין קינד זאל קענען לשון-הקודש אין ווארט און שריפט? ווילסטו, אז דיין קינד זאל קענען תנ"ך, אויך חומש רש"י? ווילסטו, אז דיין קינד זאל שרייבען לשון-קודש אהן שגיאות? דאן דינג איהם אן ביים לעהרער:
א. איטקין, קאנסטאנטינער-גאס 33, פראנט,
פרייז שפאט בילינ נור 10 גילדען א מאנאט.
ערפאלג גזיכערט.

וכי תמכור ממכור לעמיתך או קנה מיד עמיתך, אל תונו איש את אחיו!
און שאפער וועט דיך דיין חבר אפנארען, זאלסטו קומען צו לויפען אין דעם ביורא פיעטריקאווער 17, דורכגאנג (זאכאדניא 52) ווערט לויט'ן אויסטאוש געהויטענעם פרייזדיגט אלערליי ביטעס, קלאוזולעס זאַבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, ארראלאַניעס, רעמורסען — ווענען סאנצעסיעס, פעטער אין קאמיסאר.-זשאנדי, פיפעס אין אלע פאליצאי-בעצירקען, שותפות-אקטען, סטאטוטען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דאראחיזנעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
שנעל, רעעל און ביליג!
מיט אכטונג י. מאנעלא רעכטסקאנסולענט
פיעטריקאווער 17, זאכאדניא 52.

פויליש ווערט ערלערנט גרינדליך אין א קורצער צייט.
צו ערפאהרען: ווסכאדניא 29, וו. 3.

נייער פאהר-פלאן

פון 15 מאי 1927 ביז'ן 1 סעפטעמבער.

לאדז—פאבריקס-וואקזאל.

געהען אב קיין:		קומען אן פון:	
1.40	ווארשע (בשנעכם)	1.55	קאלושקי (בשנעכם)
7,50	ווארשע (שנעל-צוג)	1.40	ווארשע
9.05	קאלושקי (זונטאג און חגא-טעג)	7.21	קאלושקי
9.30	טארנאבזשעג (דורך גאלקובעק—סלאמאיני)	8.15	קאלושקי
10.35	קאלושקי (פון 1 יוני—1 סעפט.)	9.35	טשענסטאכאו
11.50	קאלושקי	10.40	ווארשע
14.25	ווארשע	12.35	קאלושקי (פון 1 יוני—15 סעפט.)
15.20	ווארשע	13.25	סקארזשיסקא
16.25	טשענסטאכאו	14.40	ווארשע
18.05	קאלושקי	16.33	ווארשע
18.55	ווארשע (שנעל-צוג)	19.55	טארנאבזשעג
19.10	סקארזשיסקא	20.25	קאלושקי
20.10	ווארשע	22.15	קאלושקי
23.45	קאלושקי	22.45	ווארשע (שנעל-צוג)
		23.20	קאלושקי (זונטאג און חגא-טעג)

לאדז—קאלישער וואקזאל.

געהען אב קיין:		קומען אן פון:	
2.01	אסטראווע (בשנעכם)	1.46	ווארשע (בשנעכם)
3.14	ווארשע	2.59	אסטראווע „
6.41	ווארשע (שנעל-צוג)	6.33	פאריז—בערלין (שנעל-צוג)
7.14	ווארשע	6.88	קראקא
8.00	פויזען	6.59	פויזען
8.10	קאלושקי	7.43	לאוויטש
9.08	קוטנא	8.43	קוטנא
12.57	פויזען	8.53	אסטראווע
13.04	בערלין—פאריז (לוקסוס)	10.39	ווארשע
13.15	ווארשע	10.40	לעמבערג
13,47	ווארשע	11.58	ווארשע (לוקסוס, מאנטאג, מיטוואך, פרייטאג)
14,10	קוטנא	12.44	ווארשע
15.25	לעמבערג (דורך סקארזשיסקא)	13.32	פויזען
16.40	שעראדז (שבת, זונטאג, חגא-טעג)	13,45	קוטנא
18.35	אסטראווע	18.05	קאלושקי
19.13	ווארשע (לוקסוס, מאנטאג, מיטוואך, פרייטאג)	18.40	פויזען
19.38	לאוויטש	19.05	פאריז—בערלין (לוקסוס)
20.15	קוטנא—דאנציג	20.13	קוטנא
20.35	קראקא (דורך ראקיטשין)	21.48	ווארשע
21,58	פויזען	22.05	קוטנא
22.14	בערלין—פאריז (שנעל-צוג)	22.10	שעראדז (שבת, זונטאג, חגא-טעג)
23.58	קוטנא	23.06	ווארשע (שנעל-צוג)

נישט 10.000 !.. נישט 100.000 !..
נור מיליאנען מענשען אויף דער וועלט בענוצען אין איצטיגען מאמענט
COSMOPOLIS
א דאנק זיינע זעלטענע אייגענשאפטען, וועלכע פלעגט און בעהאלט די פרישקייט פון פנים, הענד און קערפער.
קאסמאפאליס דאס איז נישט קיין קרעם. קאסמאפאליס דאס איז נישט קיין פאסטע צום פנים.
קאסמאפאליס איז א גאנץ נייע און ביז אהער נאך נישט געוועזענע זאך.
הויפט-סקלאד אויף פוילען: Roman Włodarski, Warszawa, Lubeckiego 5
צו בעקומען אין די אפטייקען, אפטייק-סקלאדען און פערפומעריעס. פרייז זל. 2.50 פאר א שטיק. אין פאל ווען מען בעקומט נישט דארף מען זיך ווענדען צום הויפט-סקלאד פאר פוילען. אויסוואַרטיגע ווערט צוגעשיקט נאכ'ן בעקומען פאראויס זל. 2.75 אדער 3.25 פאר נאכנאמע. היט זיך פאר פעלשונגען!
פערטרעטער אויף בעזונדערע שטעט אויף אייגענער רעכנונג ווערט געוואונשען.

נעשמאקפאלע דרוק-זאכען
אין עלעגאנטער און איינפאכער אויספיהרונג
קאטאלאגען, רעכנונגען, בריפבויגען, אלער ארט טאבעלען, קאנווערטען, פאקטורען א. ז. וו.
ליפערט פרייזווערט און שנעל די בוכדרוקעריי פון
ע. מ. האמבורסקי
פיעטריקאווער 16. טעלעפאן 47.
טערמין-אנצייגען (סלעפסידרעס) ווערען אין דרוקעריי אין 1 שעה אויסגעפערטיגט און אויסגעקלעבט אין דער שטאט.

ZAKŁAD ŚLUSARSKO-MECHANICZNY
F. MOTYL Majster cechowy
Łódź, Zawadzka 19 telef. 55-42
Firma egzystuje od roku 1895.
אויספערטיגונג פון זעמטליכע שלאסער און מעכאנישע אויפארבעטונג, זאוי פרעסען און פערמיר-איינזען, צענטריפוגען און פערבער-קעסעל, ווי אויך זעמטליכע מאשין-רעפאראטורען.
ספעציאליטעט: אויסגעצייכענטע שווייסונג אויף שמידונג פאר אלע מעטאלען אונטער גאראנטיע.

Dr. med. S. Kantor
ספעציאליסט פאר הויט- ווענערישע, און האָר-קראנקהייטען. רענטגען- און העל-ליכט-קאבינעט
פיעטריקאווער 144, רוג האנגעליעקא
טעלעפאן 29-45.
נעמט אן: פון 8—2 און פון 6—8 פאר פרויען א בעזונדערער ווארטע-צימער — פון 5—6 נאכם.
נעמט אן אין דער לעטשניצע „סאַניטאס" ציגעל-גאס 29 פון 2—4.

וויכטיג פאר דאמען!!!
מאכט איך די עלעגאנטעסטע דאמען-הוטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די פיינסטע היטען אימפארטירטע און אויך היגען נע. געדענקט די אדרעס: 23 זאוואדזקא 23
נאר פאר 2.50 זל.
אין הויף, 2-טען איינגאנג, לינקס פארטער. ווערען געפארבט זייגעפ, שטרוי-הוטען
בעם. 7 מיט זיידע אויף פילץ-היטען נאר פאר אין אלע פארבען אין פאנסטער אויספיהרונג זל. „TOBA"

א מעבלירט צימער
צו פערמיטען. ערפאהרען ווסכאדניא 29 ו. 3.

פאדערט איבעראל
נאר פאטענטירטע
פעלד-בעטען
פערזעהען מיט דער פאבריקס-מארקע
Palma-Patent
פאר וועלכע מיר גאראנטירען.
אויך שטענדיג אויף לאגער אין א גרויסער אויסוואהל: ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, אמעריקאנסעס, קינדער-וועגעלעך, הויכע קינדער-בענקלעך, שאסלאנגעס און געבעטענע מאטראצען.
ביליגסטע פרייזען! רעעלסטע בעהאנדלונג!
לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 31-85.

לעטשניצע
17 זגערסקא 17, טעל. 16-33.
אלערליי קראנקהייטען ווערען עמפאנגען דורך ספעציאליסטען-דאקטוירים פון 9 פריה ביז 6 אבענד.—מאסאזש, עלעקטריזאציע, באַנקען-שטעלען, קינסטליכע בערגזאנ"ן-בעשטראלונגען, אימפוגען געגען שקארלאטינע.

אבאנאמענטס-פרייז: פאר א חודש אין פוילען 5 זל., אין פראנקרייך און בעלגיען—20 פראנק, אין אנדערע לענדער—1,25 דאלאר. אנאנסען-פרייז: פאר א מילימעטער-שורה פאר'ן טעקסט 16 גר., פרייטאג 24 גר., אין טעקסט 40 גר., פרייטאג 60 גר., נאכ'ן טעקסט 12 גר., פרייטאג 18 גר. פאר אויסלענדישע אנאנסען 100% טייערער. אויסער דער שטאט—מיט 50% טייערער. פון די פרייזן ווערן ניט ארפגעגעבען קיין ראבאט.

Redaktor-wydawca E. Hamburski.

Tłocznia: E. i M. Hamburskich w Łodzi. Piotrkowska 16.